

TDK-dolgozat

2024

ÓBUDAI EGYETEM
KELETI KÁROLY GAZDASÁGI KAR

**TERMÉSZETES SZEMÉLYEK PÉNZÜGYI TUDATOSSÁGÁNAK
VIZSGÁLATA**
**EXAMINATION OF THE FINANCIAL AWARENESS OF NATURAL
PERSONS**

FÜHRINGER ANNA

Konzulensek:

Dombiné Mirkó Ilona

Dr. Téglá Zsolt

Kézirat lezárásának dátuma: 2024. 11.06.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	2
1. Szakirodalmi áttekintés	3
1.1. A PÉNZ	3
1.1.1. A pénz funkciói.....	3
1.2. A MEGTAKARÍTÁS.....	3
1.2.1. Költségvetési terv	3
1.1.2. Fogyasztói kosár	4
1.3. BEFEKTETÉSEK.....	4
1.3.1. Bankbetét.....	4
1.3.2. Részvény	5
1.3.5. Nyugdíj-előtakarékossági számla:	9
1.3.6. Önkéntes nyugdíjpénztár	9
1.4. BIZTOSÍTÁSOK	9
1.5. LAKOSSÁGI HITELEK	11
1.5.1. Babaváróhitel	11
1.5.2. Diákhitel	11
1.5.3. Gépjármű hitel	11
1.5.4. Áruhitel.....	11
1.5.5. Hitelkártya.....	12
1.5.6. Személyi kölcsön	12
1.5.7. Ingatlancélú hitelek.....	12
2. Primer kutatás	13
3. összefoglalás.....	33
Irodalomjegyzék.....	34
Melléklet.....	37

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A fogyasztói kosár fogalma	14
2. ábra A fogyasztói kosár tartalma	15
3. ábra Egy háztartásban lakottak száma	15
4. ábra A megtakarítás gyakorisága	16
5. ábra A megtakarítás mennyisége	17
6. ábra A megtakarítások célkitűzései	17
7. ábra A költségvetési megtervezés tudatossága (1-nem tudatos, 5-nagyon tudatos)	18
8. ábra A pénzügyi bevételek és kiadások megtervezése	18
9. ábra Mire költenek a legtöbbet?	19
10. ábra Mennyit költ havonta élelmiszerre a nettó jövedelméből?	20
11. ábra Mennyit költ havonta ruházkodásra a nettó jövedelméből?	20
12. ábra Mennyit költ havonta utazásra a nettó jövedelméből?	21
13. ábra Mennyit költ havonta szórakozásra a nettó jövedelméből?	21
14. ábra Mennyit költ havonta az otthonára a nettó jövedelméből?	22
15. ábra Egy bevásárlás megtervezés, bevásárló lista készítése (1-nem tervezi meg, 5-teljesen megtervezi)	22
16. ábra Egy bevásárlásnál befolyásoló tényezők	23
17. ábra A közösségi média befolyásának mértéke egy bevásárlásnál. (1-nem befolyásol, 5-nagyon meghatározó)	24
18. ábra Biztosítás kötés	24
19. ábra A kötött biztosítások fajtái	25
20. ábra A hitel felvétele	25
21. ábra Tájékozódás hitelfelvétel előtt	26
22. ábra A felvett hitel típusai	27
23. ábra A felvett hitel visszafizetésének pontossága	27
24. ábra A felvett hitelről az elégedettség (1-nem elégedett, 5-nagyon elégedett)	28
25. ábra A pénz befektetése	28
26. ábra A befektetett vagy tervezett befektetés típusai	29
27. ábra A választott befektetésről az elégedettség (1-nem megelégedett, 5-nagyon megelégedett)	29
28. ábra Akik nem fektettek be, miért?	30
29. ábra A nyugdíjas évekre való megtakarítás gyakorisága	30
30. ábra Ha pénzügyi tervezésről van szó, kinek a véleménye befolyásolja a legjobban?	31
31. ábra A nettó jövedelem	32

BEVEZETÉS

Az életünkben mindig meghatározó tényező a pénz. Ez a megélhetésnek az eszköze, hogy tudjunk hol lakni, mit enni és finanszírozni a többi különböző költségeinket. Ezért fontos, hogy ismerjük pénzügyi helyzetünket és tudatosan gazdálkodjunk a vagyonunkkal. A mai világban már könnyebben engedünk meg magunknak fogyasztási cikkeket, szolgáltatásokat, amiket régebben még gondolatban se jöhetett. Ezért nagyobb a csábítás is a költsékezésre és ma már egyre könnyebben költjük el jövedelmünket, megtakarításunkat. A pénzünk megtakarításának és befektetésének kérdése már fiatal korunkban előjöhet. Mikortól tegyünk félre? Mennyit tegyünk félre? Milyen befektetési fajták állnak rendelkezésünkre? Mire jó a költségvetési tervezés? Fiatal koromtól kezdve szerettem gyűjtögetni a pénzemet, egy biztonságérzetet adott nekem. Ahogy idősödtem, egyre több szükséglet jelent meg az életemben, elkezdtem többet költeni. Később már előjöttek bennem az észlelések, hogy a továbbtanuláshoz, a lassan elkezdődő önálló életemhez kellene egy forrás. Ezért ebben a TDK dolgozatomban fel szeretném mérni különböző korcsoportoknak a pénzügyi attitűdjüket.

A dolgozat első részében a pénzügyi tudatosság fogalmait fogom bemutatni, azoknak a fajtáit, az előnyeit és hátrányait, Kitérek a hitelezésre és a befektetési módszerekre is, hiszen ezek fontos tényezők a pénzünk megfelelő gazdálkodásához.

Primer kutatás segítségével szeretném kielemezni a természetes személyek pénzügyi szokásait. Mennyien készítenek költségvetési tervet, milyen megtakarítási és befektetési szokásaik vannak. Ezt követően fogok véleményt formálni és következtetni.

Úgy gondolom, hogy fontos tisztában lennünk a pénzügyi helyzetünkkel és megfelelően kell gazdálkodnunk vele, különben felborul a megélhetés lehetősége.

1. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

1.1. A PÉNZ

A pénz egy olyan tárgy, ami egy meghatározott értékkel rendelkezik, továbbá fizetési eszközként szolgál a kereskedelmi forgalomban. Kizárólag a jegybank állíthat ki pénzt és ő is határozza meg az értékét, tehát az változó. Ha a pénz értéke növekedik, akkor deflációról van szó, a csökkenését pedig inflációnak nevezzük. Először az árupénz létezett, ami olyan áru volt, ami mindenki számára elfogadható volt (só, szarvasmarha stb.). Utána elterjedtek a nemesfémek, amik felcserélték az árupénz és így jött létre a fémpénz érme formában. Az ipariforradalom idején váltókat adtak ki a kereskedők, tehát a fizetési ígéretekért hitelt adtak, amit később megadtak a vásárlók, amint pénzhez jutottak. A váltókat később a bankok állították ki, amiket bankjegyeknek neveztek, végül az államé lett ez a kizárólagos feladat. Így válhatott a bankjegy egy nemzet fizetőeszközévé. A mai világban a modern pénz létezik. (A pénz története) [1] (A pénz)[2]

1.1.1. A pénz funkciói

Összesen öt funkciója van a pénznek. Mindenki által elfogadott csereeszközként szolgál, vagyis a pénz ellenében el lehet árut cserélni közvetlenül. Értékmérő, elszámolási funkciót is tölt be, ezzel határozzuk meg az áruk, szolgáltatások értékét. (A pénz) [2]

Ahogy említettem, ma már modern pénzt használunk. Nincsen mögötte nemesfém érték, mint régen, az emberek bíznak benne. Két fajtáját különböztetünk meg. Az első a készpénz, ami papírpénz és a pénzérmét foglalja magába, azonnal elkölthetők. A második a számlapénz, ami kizárólag elektronikus formában jelenik meg valamelyik pénzügyintézetnél. (A pénz)[2]

1.2. A MEGTAKARÍTÁS

A megtakarítás fontos az életünkben, mindig vannak váratlan helyzetek és célok, amikhez elengedhetetlen. Egy meghatározott időnként mindig félre tudjunk rakni a megtakarításba, ezzel támogatjuk a rövid és hosszú távú céljainkat. Fontos, hogy ismerjük megtakarítási típusokat. (Megtakarítási fogalmak) [3]

Megtakarítani érdemes már a gyermeknek megtanulnia a zsebpénzével, hogy érezze a pénz értékének a súlyát. Ez segíthet a későbbiekben neki mérlegelnie a vásárlásait.

1.2.1. Költségvetési terv

Egy biztonságos, fenntartható életmódhoz, fontos a pénzügyi tudatosság. Ehhez pedig kulcsfontosságú a háztartási költségvetés. Ennek segítségével számon követhetjük a pénzügyi

viselkedésünket, tudatosabban költekezünk és takarítunk meg. Egy füzet is elegendő, hogy vezethessünk egy költségvetés tervet, de vannak már programok is, amik segítenek. (MNB, Pénzügyminisztérium Okosan a Pénzzel) (Háztartási költségvetés) [4]

1.1.2. Fogyasztói kosár

A fogyasztói kosár kimutatja, hogy egy átlagosan élő család milyen termékekre és szolgáltatásokra költi el a jövedelmét egy meghatározódott időszakban. (Mit tartalmaz a fogyasztói kosár?, 2004.) [5]

A fogyasztói kosarat a korcsoportok alapján is lehet elemezni. A fiatalok fogyasztói kosarában többen jelenik meg a szórakozás, továbbtanuláshoz való költség, a hobbik, sportok. A náluk idősebb felnőtteknél már megjelenhet a lakás finanszírozása, az esküvő és a családalapítás is. A nyugdíjasok csoportjában már felmerülhet a gyógyszerek, egészségügyi ellátások, de sokaknak a sport és az utazás újra előjöhethet.

1.3. BEFEKTETÉSEK

A befektetés egy meghatározott pénzösszeg, amit hozam céljából felhasználnak általában hosszú időtávra. Három fő jellemzője van, a **kockázat** a befektetés során sok tényező behozam és a likviditás. A **hozam** az a nyereség, amit a befektetés során megszerzünk és a **likviditás** az, hogy milyen gyorsan tudjuk pénzzé tenni a befektetésünket. A három jellemző közül nem tud mind a három egyszerre érvényesülni, fontos, hogy alapos kutatást végezzünk a befektetés típusai között. (Pénzügynavigátor, befektetés, 2024.) [6]

1.3.1. Bankbetét

A bankbetét egy olyan pénzösszeg, amit egy meghatározott vagy határozatlan időre lekötünk a banknál, hogy a jövőben kamatot kaphassunk érte, tehát mikor kivesszük a bankból, nagyobb pénzösszeghez jutunk. Feltétele, hogy bankszámlával kell rendelkezünk. A bankbetétben belül is van több típus.

1. **Lekötött betét:** Ez a leggyakoribb típus a pénzünknek a lekötéséhez. a futamidő lejáratáig nem vehetjük ki a bankból, ha nem akarjuk elveszteni részben vagy esetleg egészen a kamatunkat.
2. **Látra szóló betét:** A pénzünket bármikor kivehetjük a kamatunk elvesztése nélkül, hiszen a bank naponta vizsgálja meg a betétünket és az alapján számol rá kamatot. A kamatot általában havonta vagy negyedévente jóváírja számlánkra.
3. **Megtakarítási betét:** A folyamatos havi megtakarítás kamatoztatása. Előnyös azoknak, akik kisebb összegekben, de állandóan be szeretnék fektetni. A kamatozása első sorban

a havi befizetésünktől függ, e mellett a számlánkon lévő teljes összeg is befolyásolja. A kamatozását emiatt sávosnak hívjuk.

4. **Adómentes betét:** Másnéven tartós befektetési bankszámla. Egy speciális bankszámlát kell nyitni, amelyre optimálisan 5 évre le kell kötni a betétünket, hogy teljesen adómentes legyen (3 év után 10%-os a kamatadó). A lekötés egy 0. évben történik, aminek a végéig lehet elhelyezni pénzt a számlára. Utána eltelik 3 év, ami után először lehet pénzt kivenni a 10%-os kamatadó fejében. Az 5. év után vehetjük ki pénzünket kamatadó nélkül.

1.2.1. Befektetési alap

A befektetési alapnál több befektető közösen helyezi el a megtakarításukat, ezzel megosztják egymás között a befektetés kockázatát és költségét. Az alapok szigorúan ellenőrzöttek. A befektetési alap több típussal rendelkezik, hogyan lehet csatlakozni.

1. **Nyíltvégű alapok:** Általában határozatlan futamidővel rendelkeznek. Bármelyik forgalmazási napon lehet csatlakozni hozzá és bármikor ki lehet venni a megtakarított pénzösszeget, de érdemes a javasolt időtávot betartani az elvárt teljesítményért.
2. **Zártvégű alapok:** kizárólag a jegyzési időszakban lehet csatlakozni, futamideje meghatározott. Szükség esetén ki lehet venni a megtakarítást, de a vizsgálatok a pillanatnyi kereslet alapján fogja meghatározni a pénz ellenértékét. (OTP Bank) [7]

1.3.2. Részvény

A részvény egy forgalomképes értékpapír, amely tagsági jogot testesít meg az adott kibocsátó részvénytársaságnál. Mivel tulajdonjogot ruház rá a részvénytulajdonosra, nincsen lejárat. A hozama az osztalék, ami évente kifizetésre kerül. A részvény névre szóló és névértékkel is rendelkezik. Magas hozamot ad, de a kockázata is nagy, ezért érdemes rendszeresen utána nézni. A részvénynek hét fajtája van.

1. **Elsőbbségi részvény:** osztalékelsőbbséget, likvidációs hányadhoz fűződő elsőbbséget és szavazati joggal összefűződő elsőbbséget ad.
2. **Törzsrészvény:** széles körben elérhető részvény fajta, ami feljogosítja a tulajdonosát minden részvényes jogra.
3. **Dolgozói részvény:** A részvénytársaság dolgozóinak ingyenes vagy előírtak alapján kedvezményes részvények. Az átruházásuk korlátozott, kizárólag a társaság dolgozóira és nyugdíjasaira lehet átruházni, névre szóló.

4. **Kamatozó részvény:** A tulajdonosát feljogosítja egy meghatározott mértékű kamatra, ha az alapszabály szerint meg nem haladja az alaptőke 10%-át. Az osztalékra is jogosult lesz e mellett.
5. **Visszaváltható részvény:** Rendelkezhetsz olyan részvény kibocsátásról, amely a részvénytársaságot vételi jog, a részvényest eladási jog illeti meg, ha az alapszabály szerint az alaptőke 20%-át nem haladja meg a nevezett részvény.
6. **Saját részvény:** A részvénytársaság megszerezheti az általa kibocsátott részvényt, ha az nem haladja meg az alaptőke 25%-át.

1.3.3. Blue-chip részvények: A blue chip megnevezést 1923-ban alkották, a pókerben használt kék zsetonról kapta a nevét. A régóta piacon lévő vállalatokat illetik ezzel a névvel, amiknek 100 milliárd dollárt is meghaladja a részvényeik, Londonban is forgalmazzák és a részvényeik a leglikvidebbek. Hazánk tőzsdéjén a Richter, az OTP és a MOL érte el ezt a megnevezést. (Ildikó, Részvény, 2021) [8]

1.3.4. Állampapír:

Az állam által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír. Előre meghatározott időre és kamatra „adunk kölcsönt” az államnak. Az egy év, vagy annál rövidebb futamidejű állampapír a kincstárjegy és az egy év, vagy annál hosszabb lejáratú pedig az államkötvény. A részvénnnyel ellentétben kevés hozamot ad, de cserében egy biztonságos befektetési módszer. Kis összegben is meg lehet vásárolni, nem kell sokat félre tennünk érte. (Ildikó, Állampapírok, 2021.) [9]

Kettő csoportra lehet bontani az állampapírokat a dematerializált és a nyomdai állampapír. A dematerializált értékpapírt elektronikus úton hozták létre, nincsen fizikai formája. A legtöbb állampapír dematerializált már.

Dematerizált állampapírok:

1. **Fix Magyar Állampapír:** futamideje 3 év, fix kamata 6,50% és alapcímlete 1 forint. Negyedéves kamatfizetésű és a kifizetésre kerülő kamat három havonta jóváíródik az ügyfél értékpapírszámláján. Szociális hozzájárulási adó-és kamatadó mentes. Devizabelföldi és devizakülföldi természetes személyek vehetik meg.
2. **Prémium Magyar Állampapír:** a futamideje 8 év. A kamata változó, mert az inflációhoz kötött, jelenleg 7,90%. A 2022. szeptember 30-a előtt forgalomba helyezett sorozatok címlete 1 forint, utána pedig 1000 forint. Évente történik meg a kamatkifizetés, a futamidő végén kerül jóváírásra a kamat és a tőke is. A kifizetendő kamat a kamatbázisból és a kamatprémiumból adódik össze. A 2019. június egytől kibocsátott Prémium Magyar Állampapír kamatadó-mentes. Az előtte levő

állampapírok adó kötelesek, melynek mértéke 15%. Vásárlói a devizabelföld és devizakülföld természetes személyei.

3. **Bónusz Magyar Állampapír:** futamideje 3 és 5 éves, változó kamatozású, alapcímlete 1 forint. A jelenlegi kamat mértéke 7,35% és 7,89%. A kifizetendő kamat a kamatbázisból és a kamatprémiumból adódik össze. Kamatadó-mentes a 2022. szeptember 30-tól kibocsátott Bónusz Magyar Állampapír. Amit 2019. június elseje előtt vásároltak, azok kamatadó kötelesek, mértéke 15%. Vásárlói szintén devizabelföldi és devizakülföldi természetes személyek.
4. **Magyar Állampapír Plusz:** futamideje 5 év, fix, sávós kamatozású lakossági állampapír. „Sávós kamatozásról akkor beszélünk, ha az elhelyezett összeg egyes részeire eltérő kamatozás vonatkozik.” A Címlete 1 forint. A kamatjuttatás évente történik, aminek a napján a kamat összegével azonos névértékű állampapír jóváírásra kerül a MÁP Plusz tulajdonosának az értékpapírszámláján. A kamat mértéke minden évben változó. Első évben évi 5,75%, második évben évi 6,00%, harmadik évben 6,25%, negyedik évben évi 6,50%, ötödik évben évi 6,75%.
5. **Euró Magyar Állampapír:** futamideje 3 év, változó kamatozású és lapcímlete 1 euró. „A kifizetendő kamat mértéke az European Money Market Institute (EMMI) által közzétett 3 havi EURIBOR százalékos mértékével egyenlő”. A kamatot negyedévenként fizetik ki, a névértéke a futamidő lejáratakor kerül visszafizetésre. Az Államadósság Kezelő Központ Zrt. által egy korlátot kapott az EMÁP, miszerint a Nyilvános Ajánlatétel meghatározása alapján meghatározzák az értékesítés mennyiségét. Vásárlói devizabelföldi és devizakülföldi természetes személyek. Megvásárlása készpénzben (euróban), bankkártyával, vagy átutalással teljesülhet.
6. **Diszkont Kincstárjegy:** rövidlejáratú állampapír, futamideje 2, 6 és 12 hónapos. Nem kamatozó, névérték alatt, diszkont áron bocsátanak ki, alapcímlete 10 000 Ft. A névértéke a futamidő végén, egy összegben fizetik ki. Vásárlói devizabelföldi és devizakülföldi természetes személyek, devizabelföldi jogi személyek és jogi személyiség nélküli szervezetek. Nyilvános forgalomba hozás aukció során kerül sorra.
7. **Magyar Államkötvény:** Sok fajta futamideje van, 3, 5, 7, 10, 15 és 20 éves is lehet. Kamatozása fix és alapcímlete 10 000 Ft. Azok a Magyar Államkötvények, amiket 2019. június első napja után hoztak forgalomba, azok mentesülnek a 2023.-ban bevezetett szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettségtől. Nyilvános forgalomba hozatala aukció útján kerül be. Vásárlói devizabelföldi és devizakülföldi természetes

személyek, továbbá devizabelföldi jogi személyek, és jogi személyiség nélküli szervezetek.

8. **Babakötvény:** futamideje 19 év, csakis Start-értékpapírszámlán vásárolható értékpapír. Évente változó kamatozású, a kifizetendő kamat mértéke a kamatbázis és kamatprémium összege, ami az előző évi fogyasztói árindex változásához van kötve. Minden befizetés kamatjótérítés bekerül ugyanabba a babakötvénybe. Az állam a természetes személyek befizetése után 10%-ának megfelelő összeget biztosít, de maximum évente 12 000 Ft-ot. 2024. február 13. naptól kezdve a természetes személyek befizetése nem haladhatja meg az 1200 000 forintot egy naptári éven belül. Annak a gyermeknek nyitható Start-értékpapírszámla, akinek van Magyarországon lakhelye, vagy külföldön élő magyar, továbbá még nem töltötte be a 18. életévét. A Babakötvényt a gyermek a 18. életévét betöltése napjáig bármikor megvásárolhatja, ezáltal a Magyar Államkincstár automatikusan jóváírja a Start-értékszámlán a befizetett összeget. A 18. éve betöltése után a jóváírásra kerülő kamatok automatikusan a Babakötvénybe kerülnek befektetésre a futamidő lejáratáig. Vásárlói bármely természetes személy vásárolhat a Magyar Államkincstárnál a gyermeke javára, akinek rendelkeznie kell Start-értékpapírszámlával.
9. **Önkormányzati Magyar Államkötvény:** futamideje 3 év, fix kamatozású és mértéke 6,50%. Az alapcímleten 10 000 forint szerepel. Az ÖMÁ-t az elsődleges és másodlagos piacon kizárólag a helyi önkormányzatok ruházhatják egymásra, mint jogi személyek a 2011. évi CLXXXIX. törvénye szerint. Tehát a vásárlói kizárólag ők lehetnek. Nyilvános forgalomba hozatal módja adagolt kibocsátás útján történik.

Nyomdai állampapírok:

1. **Nyomdai Magyar Állampapír Plusz:** futamideje 5 év, névre szóló. Alapcímletei lehetnek: 10 000, 50 000, 100 000, 500 000, 1 000 000, 2 000 000 forint. Sávós kamatozású állampapír. A kamatozás a megvásárlást utáni naptári hét első munkanapján kezdődik. A kamat mértéke: első félévben évi 5,50%, második félévben évi 5,75%, második évben évi 6,00%, harmadik évben évi 6,25%, negyedik évben évi 6,50% és ötödik évben évi 6,75%. A kamatbevétele adómentes. A forgalomba hozatala folyamatos kibocsátás útján történik, mivel a névértéken kerül értékesítésre, ezért 100%-os árfolyamon lehet megvásárolni. Ha a Magyar Állampapír Plusz megsemmisül vagy elveszik, közjegyzői eljárást kell végeztetni és igényelni a letiltást a nyomdai Magyar

Állampapír Plusz alapján történő fizetéseket. Kizárólag a Magyar Posta Zrt. állandó postai szolgáltató helyein lehet megvásárolni.

2. **Kincstári Takarékjegy:** futamideje 1 vagy 2 éves, kamatai ennek megfelelően fix, 5,50% és 6,00%-os. Alapcímletek 10 000, 50 000, 100 000, 500 000 és 1 000 000 forint. A 2019. június 1-je utáni megvásárolt Kincstár Takarékjegyek adómentesek. Azt megelőző állampapírok kamatbevétele adóköteles, mértéke 15%. Vásárlói kizárólag deviza belföldi természetes személyek. Megörökölhető, továbbá át is ruházható engedményezést követően. A Kincstári Takarékjegyek kizárólag a Magyar Posta Zrt. állandó helyein értékesíthetők és nyilatkozni kell a nyilatkozni kell a Kincstári Takarékjegyek forgalomba hozatal feltételeit tartalmazó ismertető tartalmának tudomásul vételéről. Elvesztés vagy megsemmisülés esetén ugyanúgy kell eljárni, mint a Nyomdai Magyar Állampapír Plusznál. (Államkincstár, 2024) [10]

1.3.5. Nyugdíj-előtakarékossági számla:

A NYESZ egy speciális értékpapírszámla, azok nyitják meg, akik hosszú távon szeretnének megtakarítani nyugdíj célúan. Nem minden pénzintézetnél elérhető, ezért alaposan kell tájékozódni. Kizárólag a tulajdonos fizetheti be az összeget a számlára, a mértékét és befizetés gyakoriságát ő határozza meg. Két költséggel rendelkezik, a számlavezetési díjjal és a kereskedési díjjal. A megtakarított összeghez akkor juthat hozzá a számlatulajdonos, ha már nyugdíjra jogosult. Jogszámból szerint, aki 2012. december 31. előtt nyitott számlát, az számlanyitás utáni 3. évben felmondhatja a számláját. A 2013. január 1. utáni nyitott számlákat tíz év után mondhatják fel a számlanyitástól számítva. (Nyugdíj-előtakarékossági számla, 2023.) [11]

1.3.6. Önkéntes nyugdíjpénztár

Az önkéntes nyugdíjpénztár egy célszerű előtakarékoskodás a nyugdíjas évekre, miszerint az aktív években az adózott jövedelemből egy rész pluszbefizetésre kerül. Már 16 éves kortól lehet bárki pénztár tag. (Önkéntes-nyugdíjpénztár, 2023.) [12]

1.4. BIZTOSÍTÁSOK

Előre nem látható, bekövetkező károk fedezésére való kollektív tartalékképzés, ami a biztosítási díjakból képződött. Egy biztosítás szerződés által a felmerült károkat részben vagy egészben a biztosítótársaság fizeti, ami egy anyagi biztonságot ad. Leggyakoribb biztosítások az életbiztosítás, balesetbiztosítás, gépjármű-biztosítások, lakásbiztosítás, utasbiztosítás.

1. **Életbiztosítás:** A biztosító meghatározott összegű kifizetés, járadék kötelezettséget vállal szerződés szerint a természetes személy biztosított halála, vagy a meghatározott kor elérésénél, vagy más események bekövetkezésének következtében egy meghatározott ideig vagy élethosszig. Az életbiztosítást külön is lehet megkötni, halál esetén és kor eléréskor, de lehet ez vegyes biztosítás is. (Életbiztosítások, 2020.) [13]
2. **Balesetbiztosítás:** A biztosító a szerződés alapján a baleset által történt biztosított haláláért, egészségkárosodásáért vagy rokkantságáért vállal meghatározott biztosítási összeget, vagy járadék fizetési vagy a szerződésben meghatározott egyéb szolgáltatási kötelezettséget. (Ildikó, A biztosítási szerződés és a biztosítási díj, 2021.) [14]
3. **Gépjármű-biztosítások:** Kötelező biztosítás, ezért a gépjármű üzemeltetőjének meg kell kötnie a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást (kgfb). E mellett évente el kell vinni a gépjárművet felülvizsgáltatni. A kgfb nem minden kárra nyújt fedezetet (jégeső okozta kár, gépjárműnek dőlt fa, más gépjármű okozta kár). A casco egy nem kötelező gépjármű biztosítás, ez fedezi a gépjármű saját hibás kárait. Kizárólag akkor kötelező cascot kötni, ha az autót hitelből vesszük meg. Megkötéskor szabadon ki kell választani egy önrészt, amit a károsodás esetén a gépjármű tulajdonos térít meg. A biztosító által kifizetett kárnál a választott minimális százalékos vagy összegszerű nagyobb önrész kerül levonásra. (Mire jó a casco, és mire figyeljünk a biztosítás megkötésekor?, 2018.)
4. **Lakásbiztosítás:** A lakásbiztosítás kiterjed ingatlanokra és ingóságokra is. Az alapfedezetet (villámcsapás, vihar, árvíz, földrengés stb.) minden esetben lehet kötni az ingatlanokra és ingóságokra vonatkozó vagyonbiztosítást. Vannak speciális igénylési biztosítások, mint például a betörés, lopás, vandalizmus, üvegbetörés, csőtörés. Ezeknek a biztosítási díja is magasabb. Oda kell figyelni a biztosítás megkötésekor, hogy mire terjed ki a szerződés, mert nagy összegű vagyontárgyakról van szó. (Lakásbiztosítás, 2024.) [15]
5. **Utasbiztosítás:** Az utasbiztosításnál egy egyszeri díjat kell megfizetni egy összegben, az érvényessége az utazás időtartamához igazodik. Érdeemes megkötni a biztosítást egy váratlan megbetegedésre, sérülésre, poggyászkárra és egyéb hasonló kockázatok térítésére. Utasbiztosítást lehet kötni határ menti benzinkutaknál, pénzváltó irodákban, de interneten keresztül is meg lehet tenni, amit később a postánál át lehet venni vagy repülőtéren pultnál. (Utasbiztosítás, 2024.) [16]

1.5. LAKOSSÁGI HITELEK

A hitel az aktív bankügyletek csoportjában tartozik, a hitelintézetegy szerződésben foglalt meghatározott időre és visszafizetési, kamatfizetési kötelezettség mellett átadott pénzeszköz. Ezen belül a természetes személyeknek nyújtott hitelek csoportját lakossági hitelnek nevezzük. (Márta, 2021.) [17]

1.5.1. Babaváráhitel

A babaváráhitelt 2019. július 1-től a házaspárok igényelhetik a megszabott feltételeknek megfelelően. A hitel összege 2024-től 11 millió forintra nőtt a 10 millió forint helyett. A maximális futamidő továbbra is 20 év. Az első gyermeknél a kamatot elengedik futamidő végéig és a törlesztést 3 évre felfüggeszthetik. A második gyermeknél újabb 3 évre felfüggeszthetik a törlesztést és a törlesztés 30%-át elengedik. A harmadik gyermeknél a fennálló teljes törlesztést elengedik. (Babaváráhitel, 2024.) [18]

1.5.2. Diákhitel

A Diákhitel Központ Zrt. által kiadott hitelfajta, ami a felsőoktatás elérhetőségét célozza meg. Három típusa van a diákhitel1, diákhitel2 és a képzési hitel. A diákhitel1 szabadfelhasználású, utazás, élelmiszer, tanszer, bármire el lehet költeni. A diákhitel2 kötött felhasználású, a tandíjat lehet fedezni belőle, ezért az igényelt összeget egyből az iskolának utalják át. A képzési hitel az önköltséges képzések díját fedezi, maximum 500 000 Ft-ot lehet felvenni. Előnyös, mert elég ügyfélkapun keresztül igényelni, a diákhitel2 és a képzési hitel kamatmentes, egyiknek sincs rejtett költsége, a törlesztést elég a tanulmány végén elkezdni és a jövedelemhez igazítják a törlesztést. (Miért érdemes diákhitelt felvenni?, 2023.) [19]

1.5.3. Gépjármű hitel

A gépjármű hitelt új vagy használt autó vásárlásának céljából lehet felvenni. A futamideje általában maximum az 5-6 év ajánlott. E hitelt alaposan át kell gondolni és megtervezni. Az autóhitel havi törlesztése mellett tudja a hitelfelvevő finanszírozni az autó fenntarthatósági költségeit e. Van egy másik alternatíva, melynek legfőbb különbsége az autóhiteltől, hogy az, autólízing futamideje alatt a hitelező cégé tulajdonában marad a gépjármű. (Autóhitel kalkulátor) [20]

1.5.4. Áruhitel

Az áruhitelt mindennapi tárgyak és tartós fogyasztási cikkek vásárlására használják. Népszerű, mert alacsony jövedelem mellett is egyszerűen igénybe vehető, de ennek ellenében a Teljes

Hiteldíj Mutató (THM) nagyon magas. A THM nem haladhatja meg a jegybanki alapkamat 39 százalékponttal növelt mértékét. (Áruhitelek, 2024.) [21]

1.5.5. Hitelkártya

A kártyabirtokos a pénzügyi szolgáltatótól igényelt hitelkártyát vásárlásra, valamikor készpénzfelvételre használja a hitelszámla terhére. A költséket a pénzügyi szolgáltató egy számlán tartja számon és egy elszámolási napon kiküldi a kártyatulajdonosnak az összeget, amit a következő hónap 15-ig kell megfizetni. Elkészt visszafizetés után késedelmi díjat számolnak fel. Van amikor a kártyabirtokos csak egy részét fizeti vissza a tartozásának. A pénzügyi szolgáltató által meg van határozva egy minimum fizetendő összeg, ami szolgáltatónként változó. (Hitelkártya, 2024.) [22]

1.5.6. Személyi kölcsön

A személyi kölcsön jellemzően szabadfelhasználású hitel, aminek összege 40 000 forinttól, 15 000 000 forintig kiterjedhet. Futamideje 12-84 hónap általában, rugalmas. Ezzel a hitellel nagyobb beruházásokat is tudunk fedezni, például esküvő, nagyobb események. A THM nem haladhatja meg a jegybanki alapkamat 24 százalékponttal növelt értékét. (Személyi kölcsön, 2024.) [23]

1.5.7. Ingatlancélú hitelek

Szabadfelhasználású hitel szinte, a felhasználása célhoz kötött, lakásfelújításra, új vagy használt lakás vásárlásra, bővítésre korszerűsítésre, építésre lehet használni. Három fajtát különböztetünk meg. Az államilag támogatott lakáscélú hitelek, a piaci kamatozású lakáscélú hitelek és a nem lakás célú hitelek (egyéb ingatlan: garázs, üdülő stb.). (Ingatlancélú hitelek, 2024.) [24]

2. PRIMER KUTATÁS

Egy primer kutatást végeztem, amelyhez a kvantitatív módszert választottam. Ezentúl az online kérdőíves megkérdezést választottam.

Az online kérdőívet közösségi médián osztottam meg és önkéntesen töltötték ki. Felhívtam a figyelmüket, hogy az identitásuk anonim marad és a válaszaik kutatási célból lesznek felhasználva. A Google Forms alkalmazást használtam a kérdőív elkészítéséhez.

A kutatás jellemzői:

- Módszere: kvantitatív technika
- Mintavétel időszaka: 2024. október 31. – 2024. november 5.
- Minta nagysága: 241 személy (nem reprezentatív)
- Kutatás célcsoportja: 18 éves kor feletti személyes
- Adatgyűjtés: online kérdőíven keresztül
- Kérdőív nagysága: 35 kérdés

Az értékelhető és szabályosan visszaérkezett kérdőívek száma 241 db. Ugyan a minta nagysága nem tekinthető reprezentatívnak, ettől függetlenül alkalmas a kutatás elvégzésére.

A kérdőívet a 241 emberből 148 nő és 93 férfi töltötte ki.

A kérdőív kitöltők többféle korosztályból kerültek ki, melyek megoszlását a következőkben ismertetem:

18 év -30 év 136 fő

31 év-45 év 30 fő

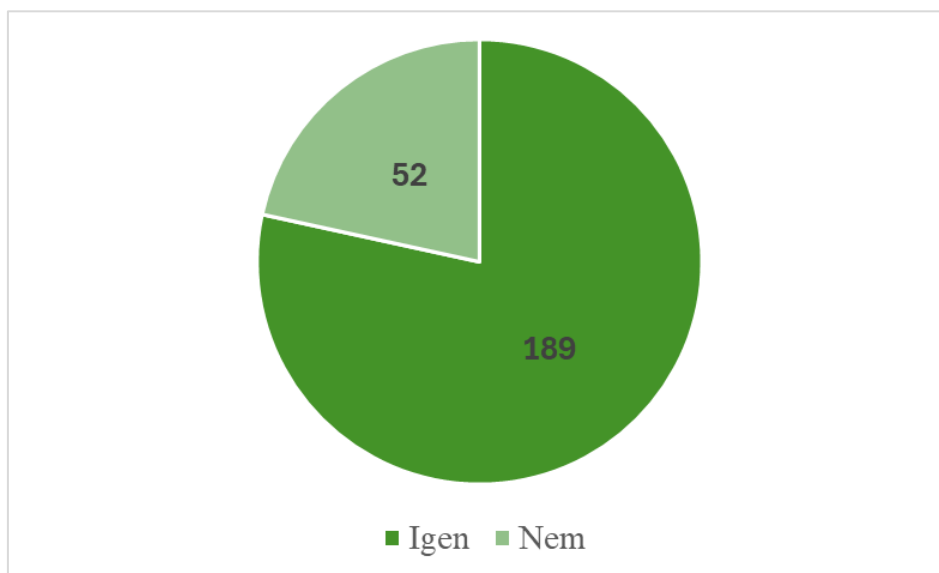
46 év-60 év 61 fő

60 év felettiek 14 fő.

A megkérdezettek között gimnáziumi, szakközépiskolai végzettséggel 132-en rendelkeznek, 86-an főiskolai, egyetemivel, 15-en nyolc általánossal és 8-an szakiskolai, szakmunkásképzettséggel rendelkeznek.

2.1. EREDMÉNYEK

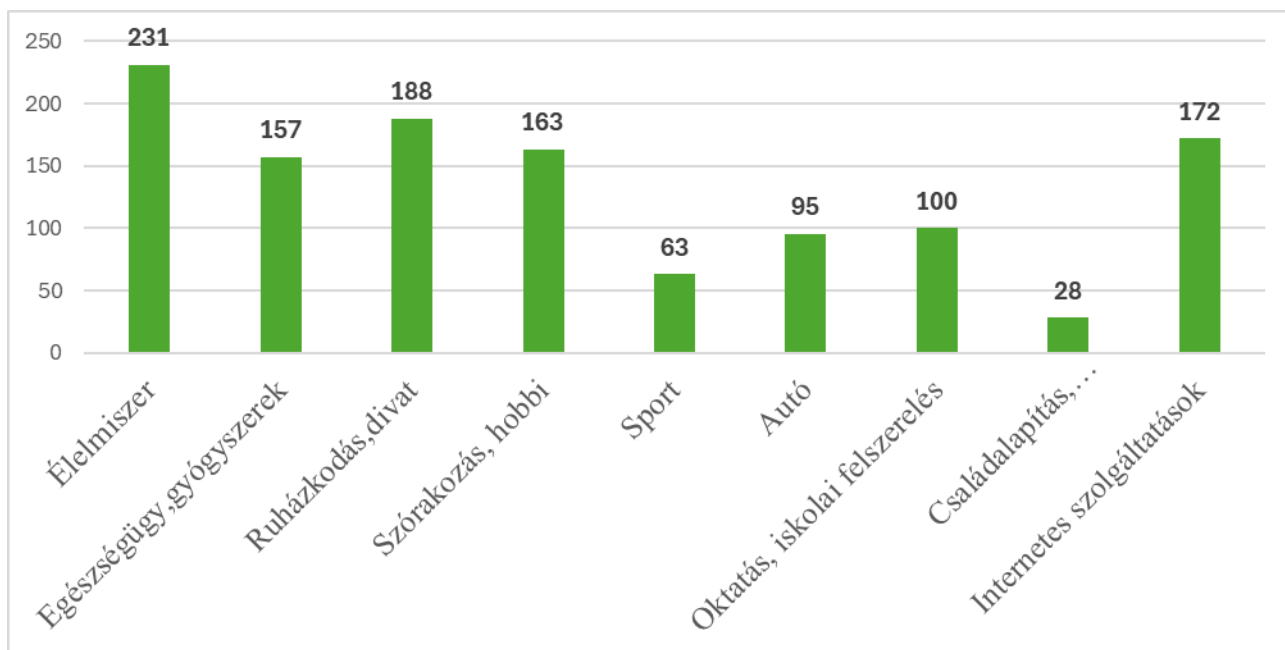
A következőkben a legfontosabb kérdésekre adott válaszokat szeretném bemutatni és röviden szövegesen is értékelni.

1. ábra A fogyasztói kosár fogalma

Forrás: Saját (2024)

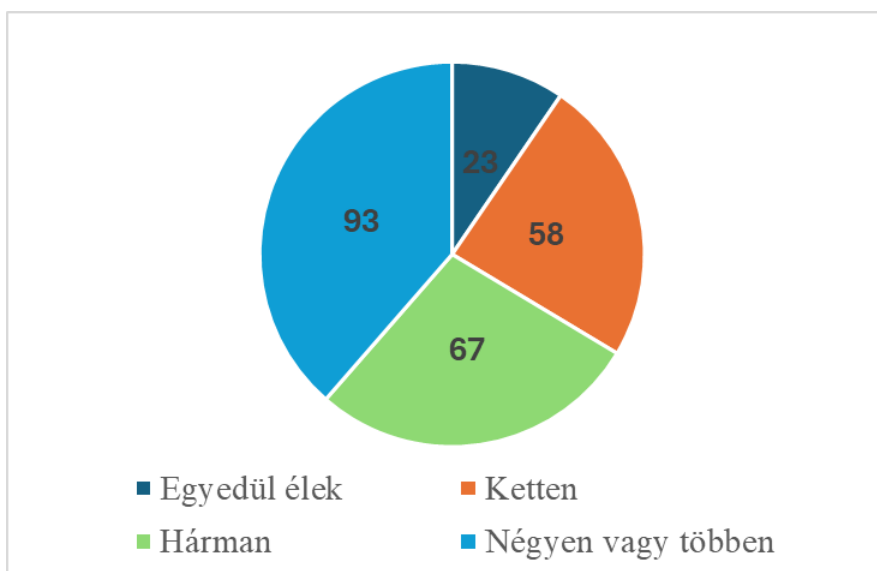
A válaszadók közül 189 fő ismeri a fogyasztói kosár fogalmát, és csak mindössze 52-en adtak nemleges választ a kérdésre. Ez véleményem szerint jó aránynak számít, hiszen tudják, hogy ez a mutató jelzi a pénzromlás mértékét.

2. ábra A fogyasztói kosár tartalma

Forrás: Saját (2024)

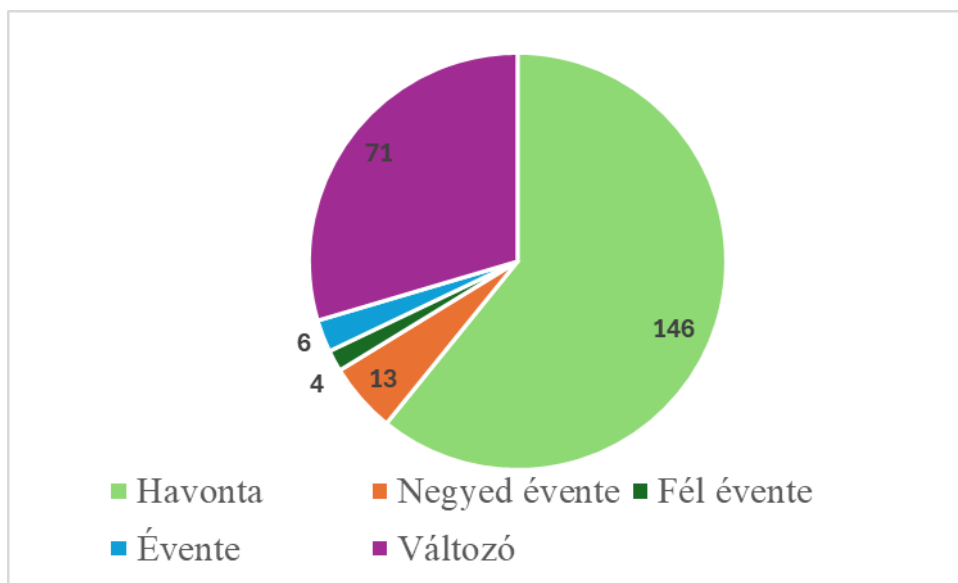
A 241 kitöltőből a fogyasztói kosarába 231 fő az élelmiszert, 188 fő a ruházkodást és divatot és 172 fő az internetes szolgáltatást teszi. Véleményem szerint pozitív, hogy ezek a tényezők minden korcsoportban megtalálhatóak. Továbbá kiemelkedő az egészségügy és szórakozás is, amely szintén fontos az emberek számára, de kevesebbek számára szükséges.

3. ábra Egy háztartásban lakottak száma

Forrás: Saját (2024)

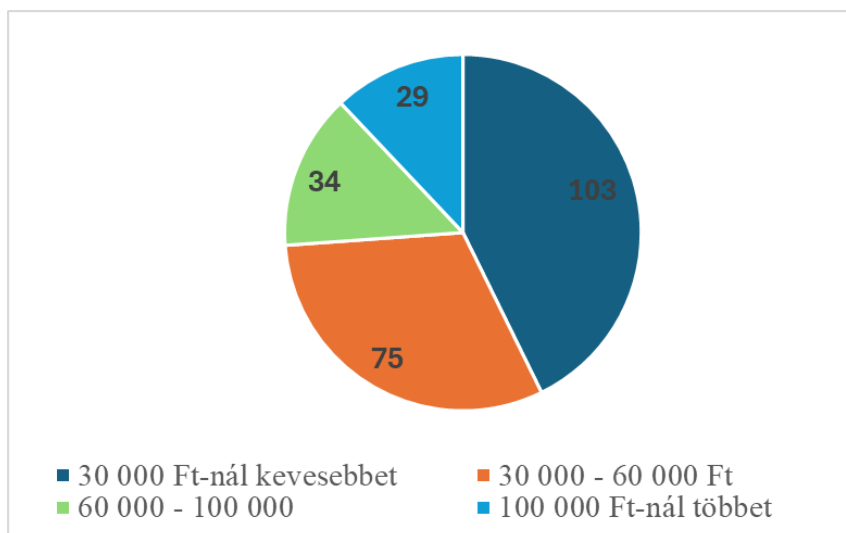
A költségeknél és a megtakarításoknál fontos szempont, hogy hányan élnek egy háztartásban. A válaszadók közül 93 fő nyilatkozott úgy, hogy négyen, vagy többen élnek egy háztartásban. Ez a tényező jelentősen megváltoztathatja a kiadások mennyiségét egy egyedül élő emberéhez képest. Az is előfordulhat, hogy a kettő vagy több gyerekes családok, esetleg idősebb családtaggal közös háztartást vezetnek. A gyermekek és az idősebbek számára is külön igények lépnek fel.

4. ábra A megtakarítás gyakorisága

Forrás: Saját (2024)

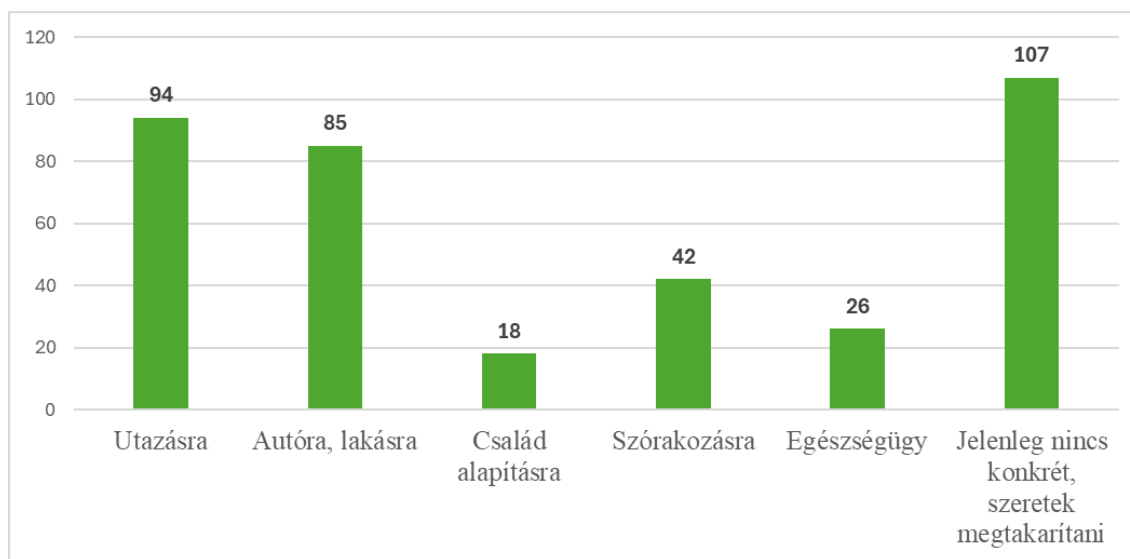
A kérdőív kérdései között szerepelt az is, hogy milyen gyakran takarékoskodnak. A legnagyobb arányban a havi rendszerességgel megtakarítással rendelkezők száma 146 fő volt. Ezt követően időszakosan tudnak csak félre tenni. Ennek oka lehet az is, hogy a kitöltők egy része fiatal korosztályból került ki, akik nem rendelkeznek állandó jövedelemmel. Sokaknak még a zsebpénz az a bevétel, amellyel gazdálkodhatnak a mindennapokban. Számomra és a környezetemben levő diáktársaimnak havi gyakorisággal utalnak ösztöndíjat, amely remek gyakorlás a spórolásra.

5. ábra A megtakarítás mennyisége

Forrás: Saját (2024)

A válaszadók közül 103 fő 30 000 forintot, vagy annál kevesebbet tesz félre. Sokan diákok lehetnek, vagy nyugdíjasok, akik kevesebb bevétellel rendelkeznek, így vagy egyáltalán nem tudnak takarékoskodni, vagy csak csekély mértékben.

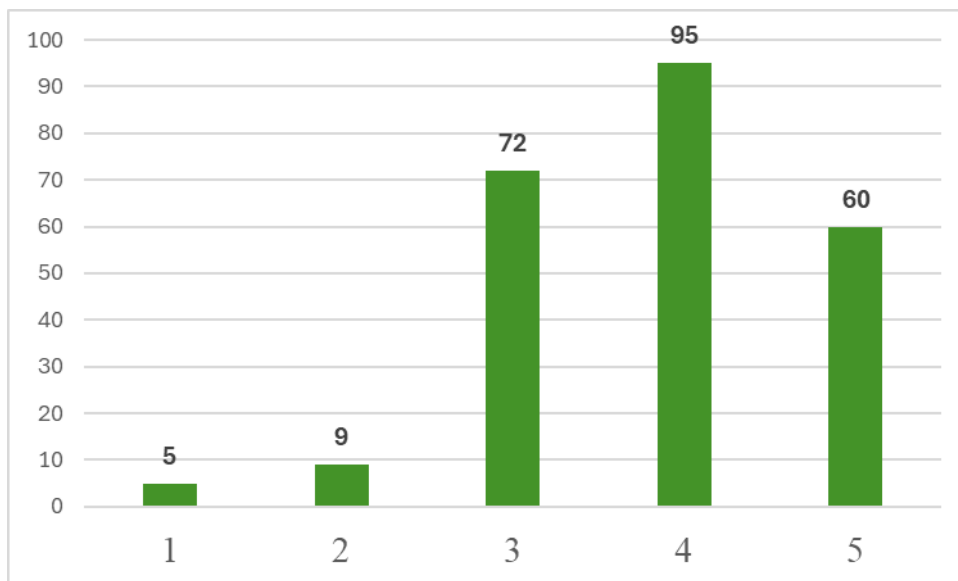

6. ábra A megtakarítások célkitűzései

Forrás: Saját (2024)

Minden korosztály más-más céllal takarékoskodik. Fontos, hogy mi az, amit szeretne megvásárolni a spórolt pénzéből. A többségében, akik kitűztek egy célt, utazásra, autóra vagy lakásra gyűjtenek. A legtöbbeknek viszont a spórolással nincs céljuk, csak a jövőbeni váratlan eseményekre gyűjtögetnek. Én még nem tudom mérlegelni a nagyobb kiadásaim súlyát, ezért

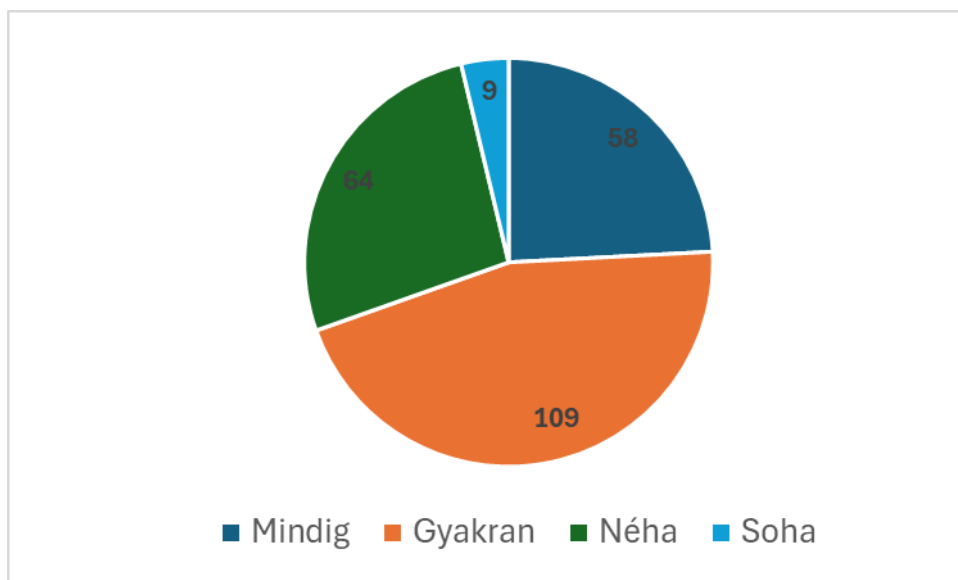
nagyon alaposan utána nézek és végig gondolom, hogy tényleg szükségem van e az adott termékre, szolgáltatásra. Ez az óvatosság mentett meg sokszor a fölösleges költségektől.

7. ábra A költségvetési megtervezés tudatossága (1-nem tudatos, 5-nagyon tudatos)

Forrás: Saját (2024)

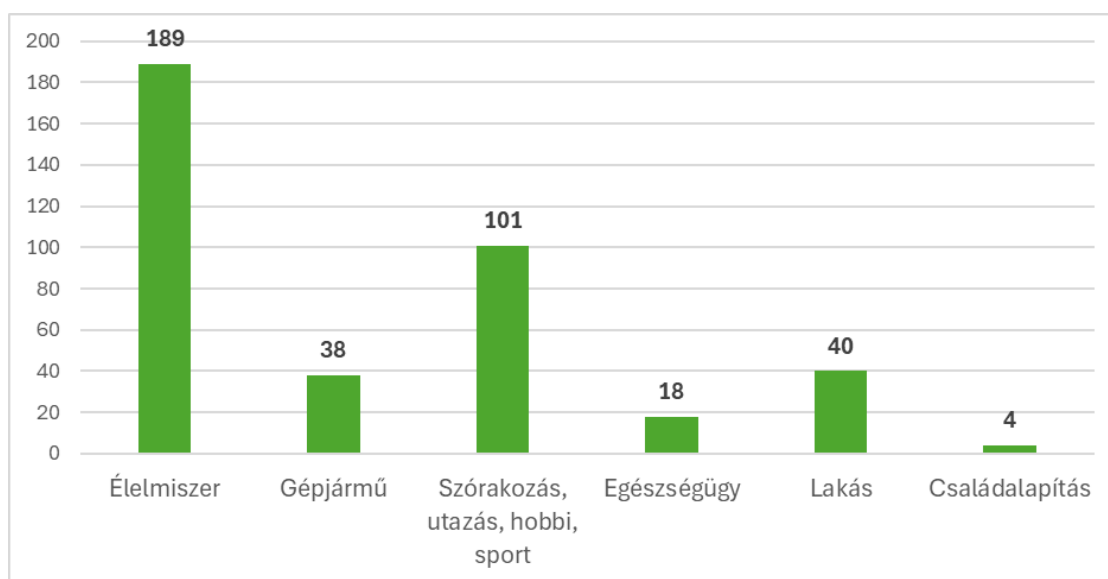
Az 7. számú ábra mutatja, hogy a válaszadók többsége tudatosan készíti a költségvetési tervet. Ez nagy segítség mindenki számára a biztos anyagi hátérhez. Akik tisztában vannak a költségvetésükkel, azoknak könnyebb pénzügyi döntéseket is hozniuk.

8. ábra A pénzügyi bevételek és kiadások megtervezése

Forrás: Saját (2024)

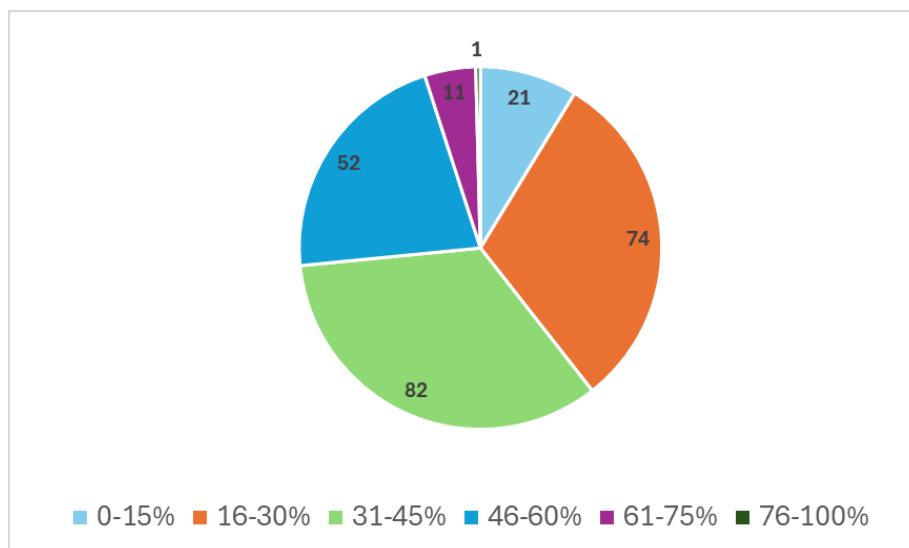
109 fő válaszolt úgy, hogy gyakran megtervezi a várható bevételeit és kiadásait. A válaszadók közel 25 százaléka (58fő) mindig megtervezi és felkészült. A többség azonban nincs mindig tisztában az aktuális anyagi helyzetével.

9. ábra Mire költenek a legtöbbet?

Forrás: Saját (2024)

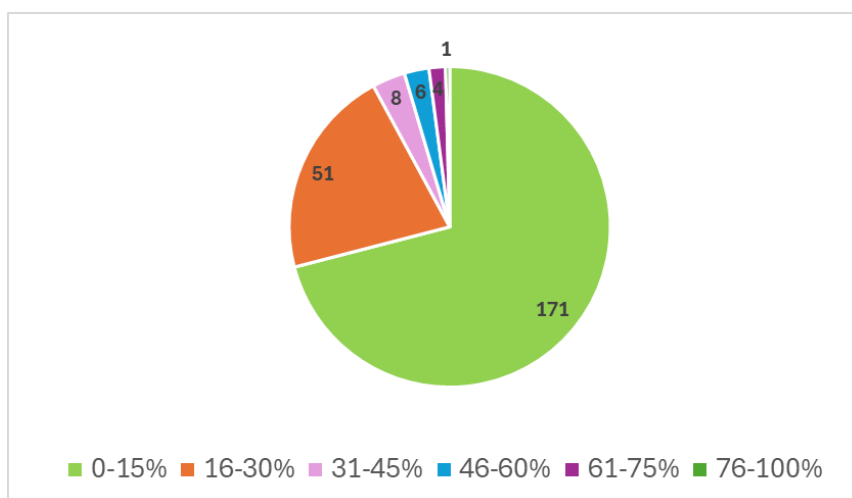
Egy előző kérdés (2. sz. ábra) alapján felmértem, hogy mi szerepelhet a legtöbb ember fogyasztói kosarában. A kérdésre adott válaszokból megállapítható, hogy a legtöbb kiadásukat az élelmiszerek teszik ki. Ezt az inflációval magyaráznám. Hiszen a tartós pénzügyi romlás miatt folyamatosan emelkednek az élelmiszer árak és egyre többet költenek az alapvető élelmiszer cikkekre. Az infláción kívül még befolyásolja az árak változását az energia árak emelkedése és a bérek növekedése (minimálbér emelkedés). Érdekesnek találtam, hogy sokan az élelmiszerek után a szórakozásra, hobbira és sportra költik el jövedelmük egy jelentős részét. Ezt azzal magyarázhatjuk, hogy a válaszadók között sok fiatal szerepelt.

10. ábra Mennyit költ havonta élelmiszerre a nettó jövedelméből?

Forrás: Saját (2024)

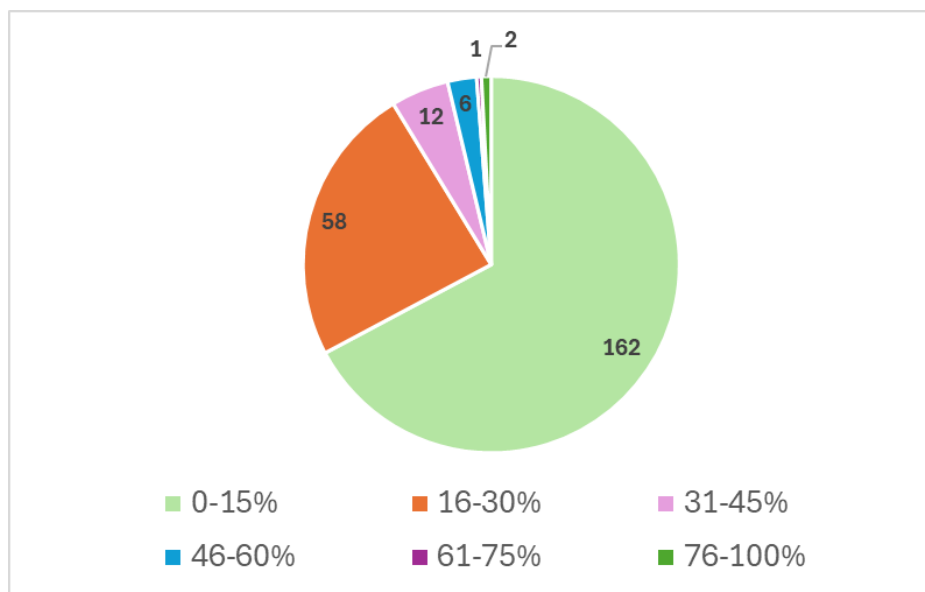
Összesen 82 ember a nettó jövedelméből a 31-45%-ot költ élelmiszerre, de további 74 ember 16-30%-ot költ el erre. Mivel az élelmiszer egymindennapi szükséglet, ezért az emberek hajlandóak fizetni érte az árak növekedése ellenére is.

11. ábra Mennyit költ havonta ruházkodásra a nettó jövedelméből?

Forrás: Saját (2024)

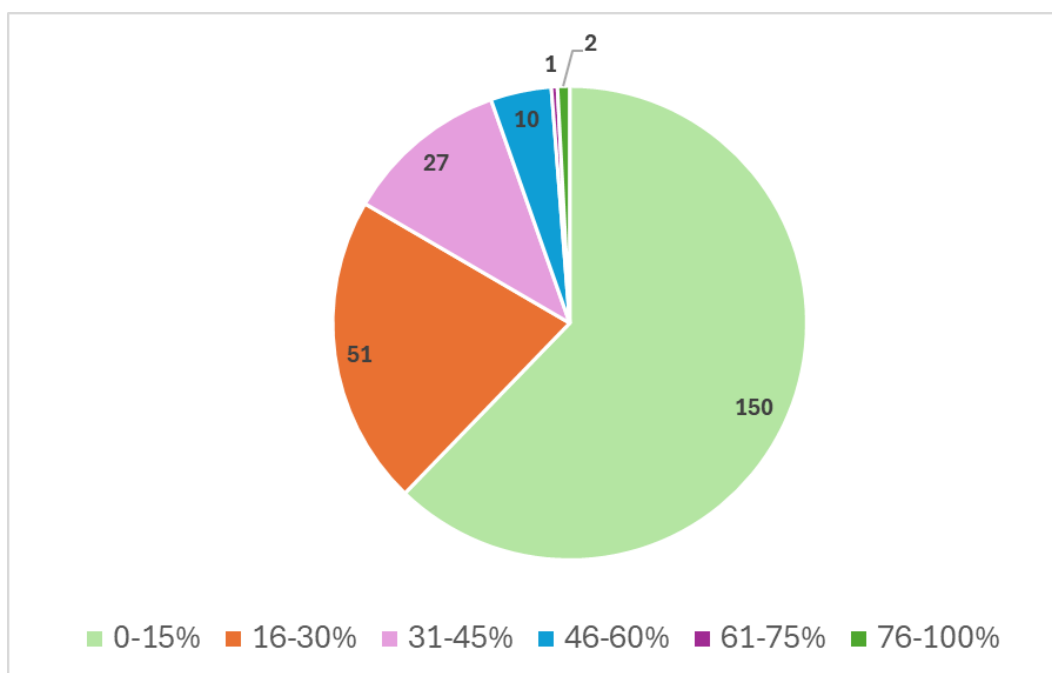
A ruházkodás és a divat 188 embernek szerepelt a fogyasztói kosarában, de 171-en 1-15%-ot költenek ezekre a termékcsoportokra. A mai fiataloknak már meghatározóbb az öltözködés és ma már egyre több internetes ruhacég van, ahonnan olcsóbban lehet hozzájutni a megtetszett ruhákhoz (Shein, Temu).

12. ábra Mennyit költ havonta utazásra a nettó jövedelméből?

Forrás: Saját (2024)

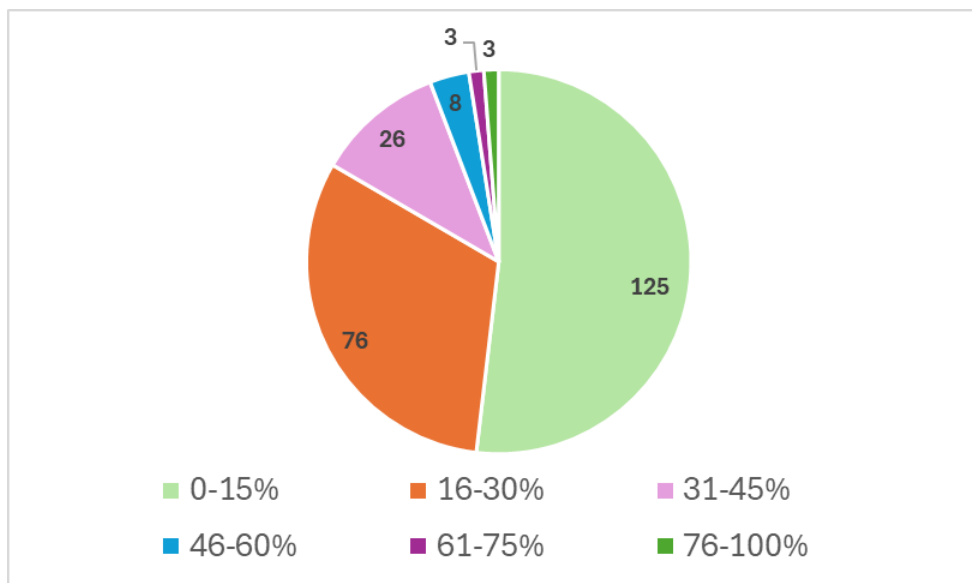
Ebben a kérdésben beleértettem az autó, bérlet, jegy és ehhez hasonló kapcsolódó költségeket. Az emberek nagy része ma már saját autóval vagy tömegközlekedéssel jár munkába, iskolába. Összesen 162-en 0-15%-ot költenek ezekre a költségekre. Sok fiatal bérletet vesz, ami havonta nem nagy összeg, ha kedvezményt kap. További 58 ember 16-30%-ot költ el erre a kategóriára, ebbe benne lehet az autó fenntartása is.

13. ábra Mennyit költ havonta szórakozásra a nettó jövedelméből?

Forrás: Saját (2024)

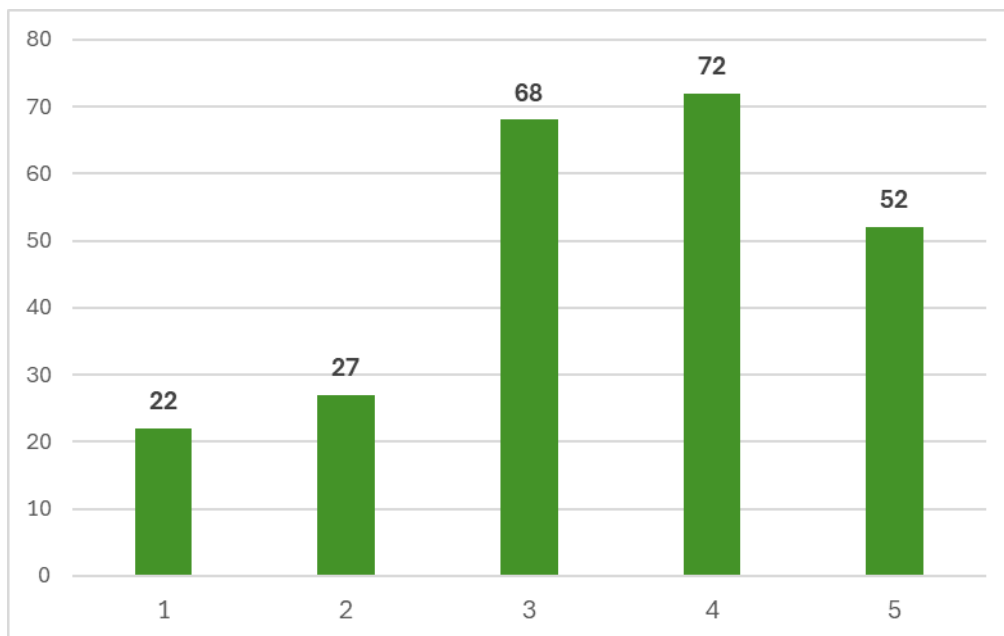
A válaszadók közül 150 fő 15%-ot vagy kevesebbet költ szórakozásra. A fiatalabb korosztályoknak fontosabbak a hobbik, sportok és a szórakozás, amiért hajlandóak költeni.

14. ábra Mennyit költ havonta az otthonára a nettó jövedelméből?

Forrás: Saját (2024)

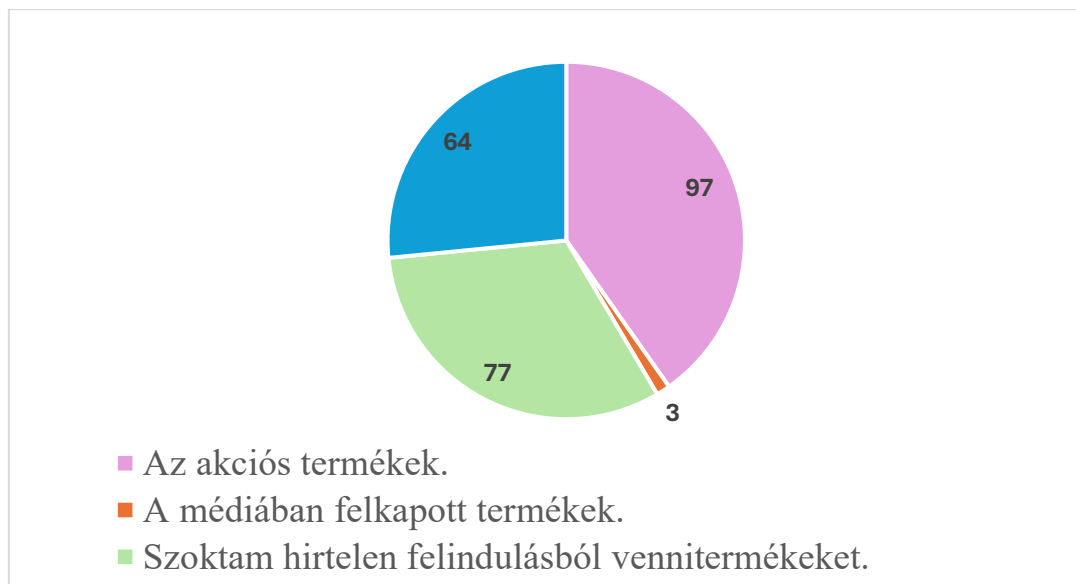
Összesen 102 fő költ el 16-45%-ot az otthonára jövedelméből. A fiatalabb és közép korosztályba tartozók már a családalapítás mellett az otthonuk felépítését is tervezik, ezért nagyobb összegeket is hajlandóak fizetni.

15. ábra Egy bevásárlás megtervezés, bevásárló lista készítése (1-nem tervezi meg, 5-teljesen megtervezi)

Forrás: Saját (2024)

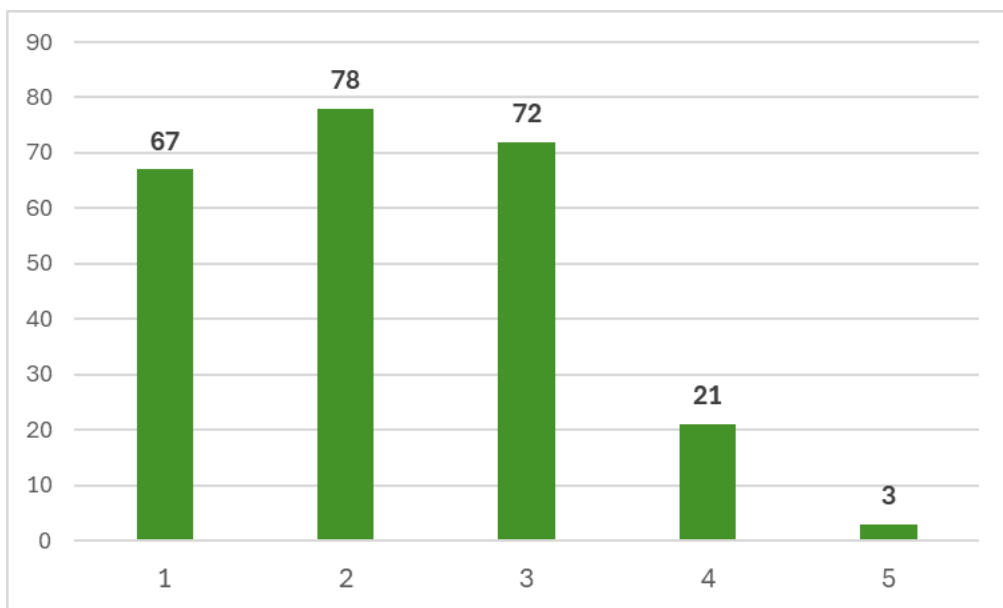
Megkérdeztem a válaszadókat, hogy mennyire tervezik meg egy bevásárlásukat, készítene-e bevásárló listát. Átlagában nem mindig tervezik meg, de viszonylag felkészültek. Úgy gondolom egy bevásárlás megtervezése előnyös azzal szembe, hogy ne költsünk túl. A bevásárló lista pedig egy térkép a cél követésében.

16. ábra Egy bevásárlásnál befolyásoló tényezők

Forrás: Saját (2024)

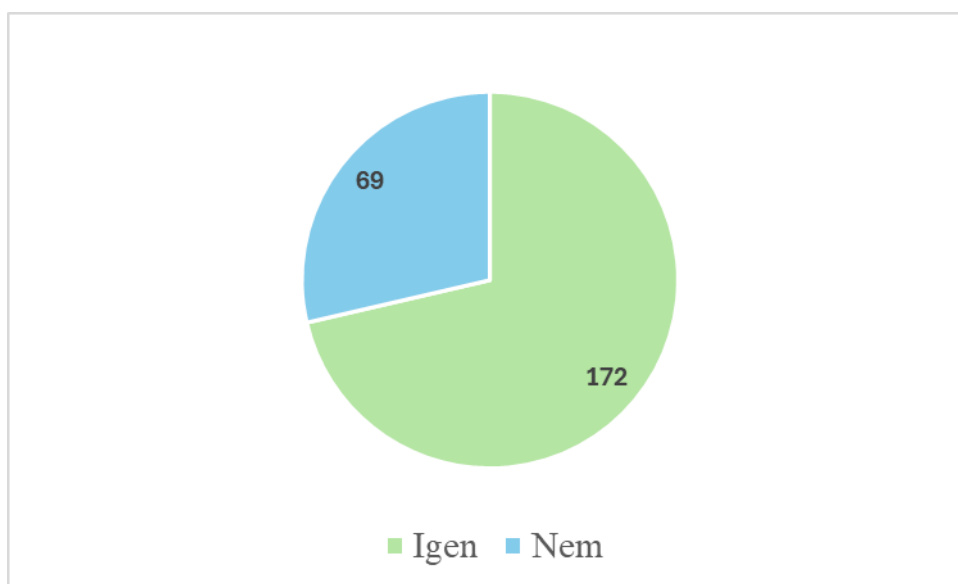
A válaszadók több mint kétharmadát az akciós termékek vonzzák be, vagy csak hirtelen felindulásból vásárolnak. Ezek a tényezők mindenki számára csábító lehet, de egy megtervezéssel könnyen ellen lehet állni és nem történik túlköltekezés. Összesen 64 fő vásárol előre tervezve.

17. ábra A közösségi média befolyásának mértéke egy bevásárlásnál. (1-nem befolyásol, 5-nagyon meghatározó)

Forrás: Saját (2024)

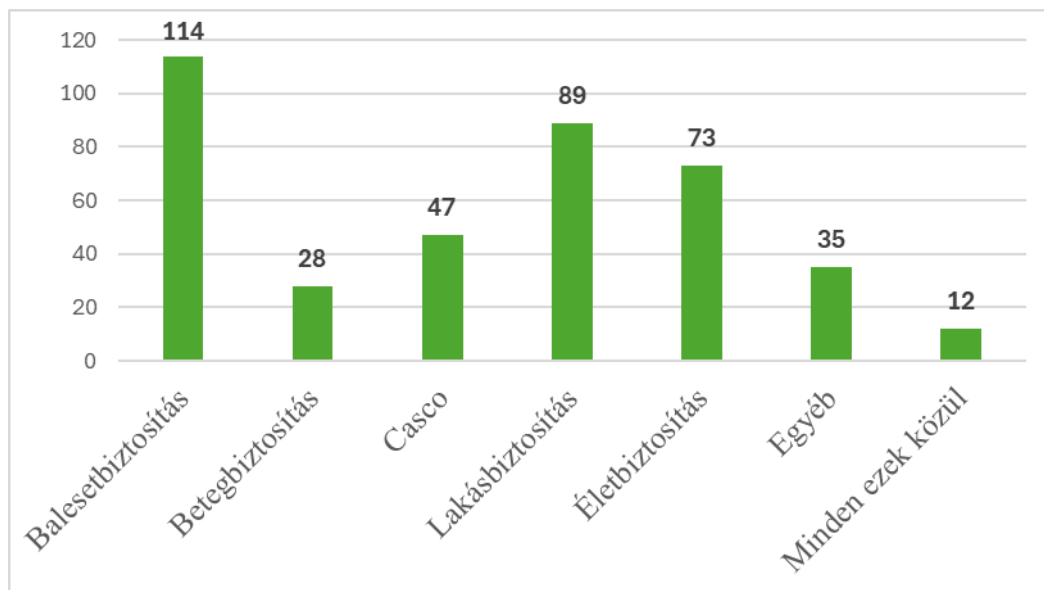
A mai világban már egyre nagyobb befolyása van a közösségi médiának A gazdasági ágak terén is már egyre népszerűbb a social media véleménye. Elsősorban a fiatal korosztály a Youtuberek és Tiktokerek, Influenszerek véleményére nagymértékben hallgat. A válaszok alapján ugyanakkor arra a megállapításra jutottam, hogy a kitöltő 241 főből csupán 3 fő számára fontos a közösségi média.

18. ábra Biztosítás kötés

Forrás: Saját (2024)

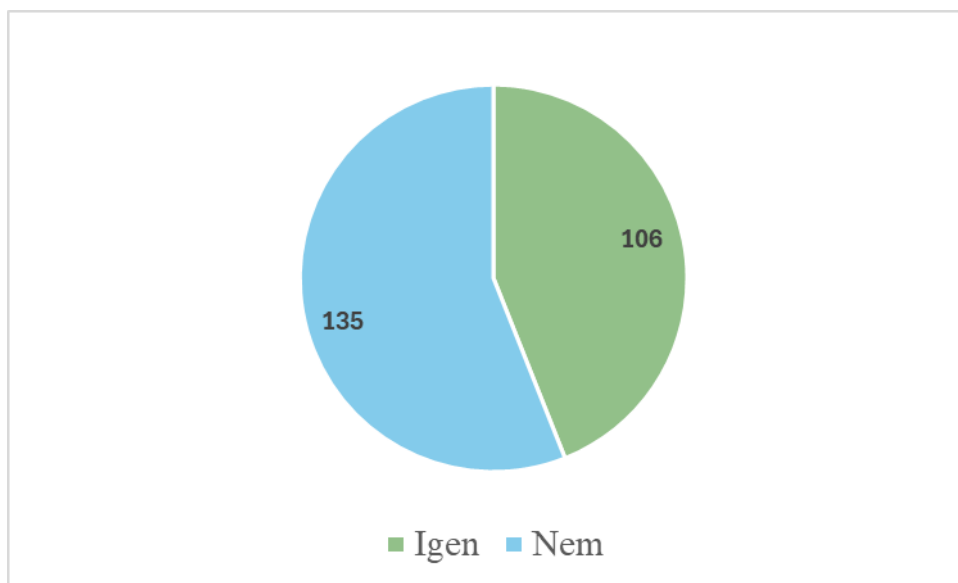
A válaszadók közül 172 fő kötött már biztosítást és összesen 69 fő nem. Ez utóbbi oka valószínűleg, hogy a kitöltők egy része a fiatalabb korcsoportba tartozik.

19. ábra A kötött biztosítások fajtái

Forrás: Saját (2024)

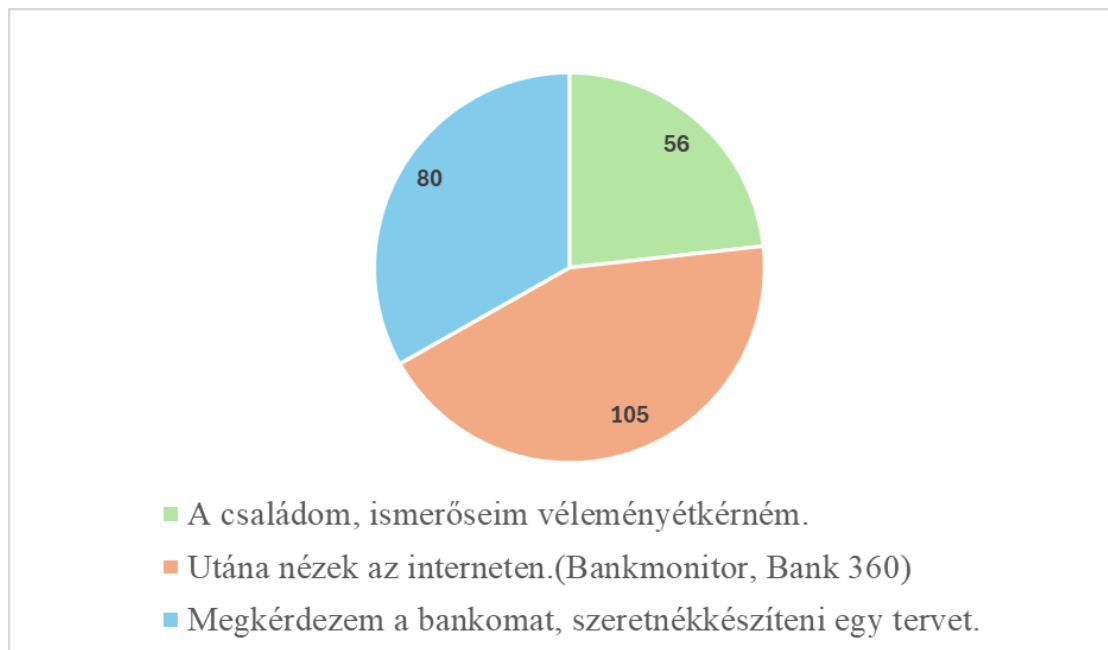
Megkérdeztem azokat, akik már kötöttek biztosítást, hogy a biztosítások mely fajtáját kötötte meg. A legtöbben balesetbiztosítási és lakásbiztosítási szerződést kötött. A balesetbiztosítást elsősorban azok kötnék, akik sokat utaznak. Ma már egyre több fiatal megy külföldi utazásra rövidebb hosszabb időtartamra. Az idősebb korosztály elsősorban életbiztosítást, valamint lakásbiztosítást köt. Ők azok, akik a jövőbeni váratlan események miatt megfontoltan hozzák meg biztosítási döntéseiket.

20. ábra A hitel felvétele

Forrás: Saját (2024)

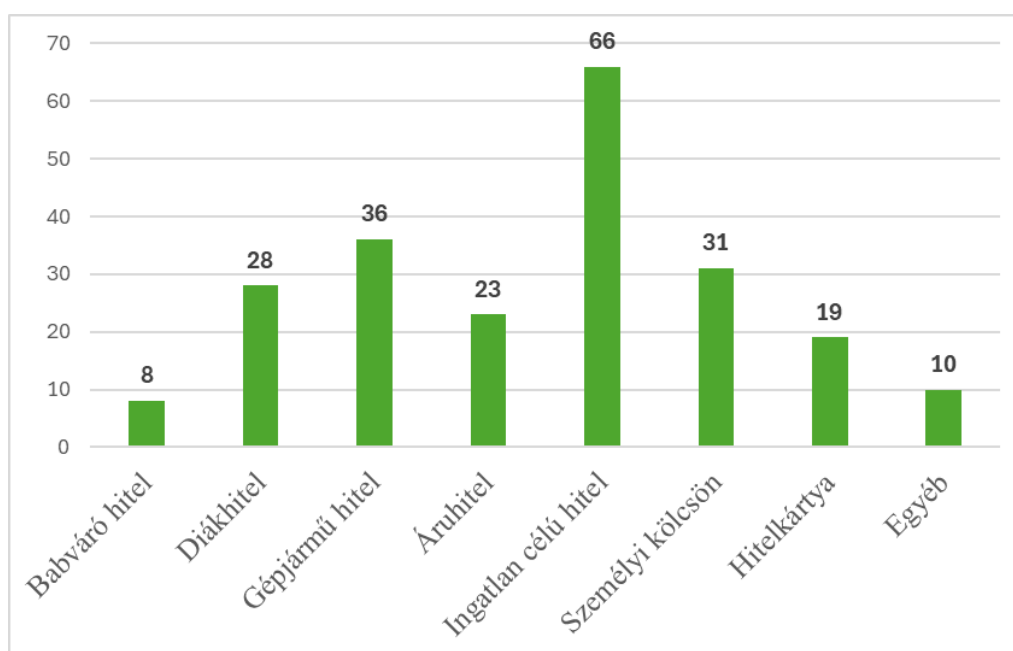
A válaszadók közül 106 fő vett már fel valamilyen típusú hitelt és 135 fő még soha nem.

21. ábra Tájékozódás hitelfelvétel előtt

Forrás: Saját (2024)

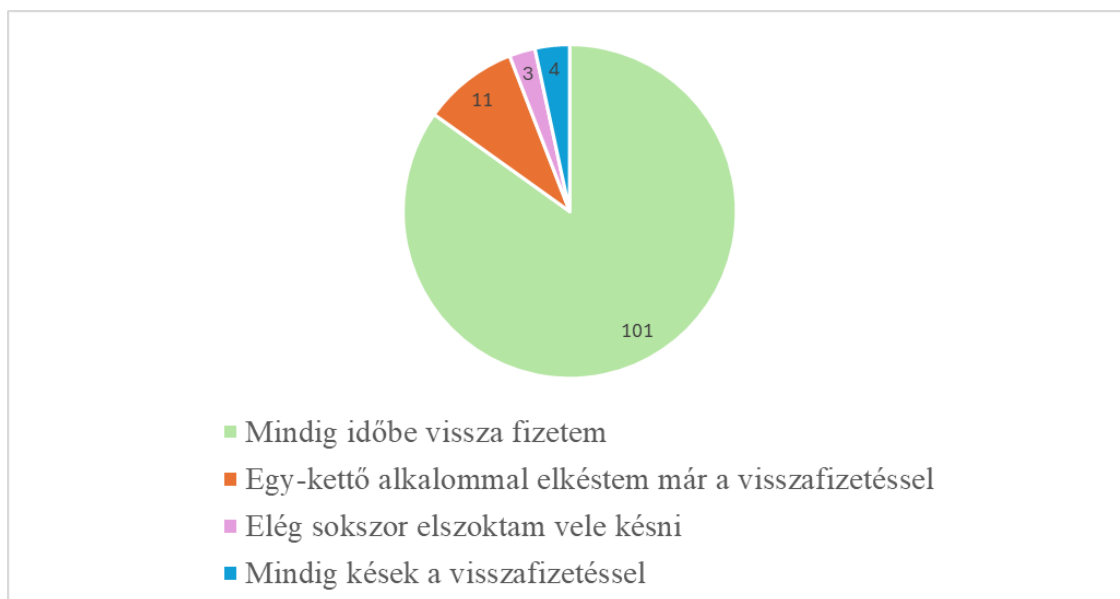
Összesen 105 fő az interneten néz utána a hitel lehetőségekhez. Ma már vannak olyan oldalak, amelyek összefoglalják az egyes hitel lehetőségeket, bemutatják a kereskedelmi bankok közötti különbségeket, tájékozódhatunk a költségekről is. Mielőtt felkeressük a pénzügyi intézményt már jelentős tudással, információval rendelkezhetünk az adott terméktípussal kapcsolatban.

22. ábra A felvett hitel típusai

Forrás: Saját (2024)

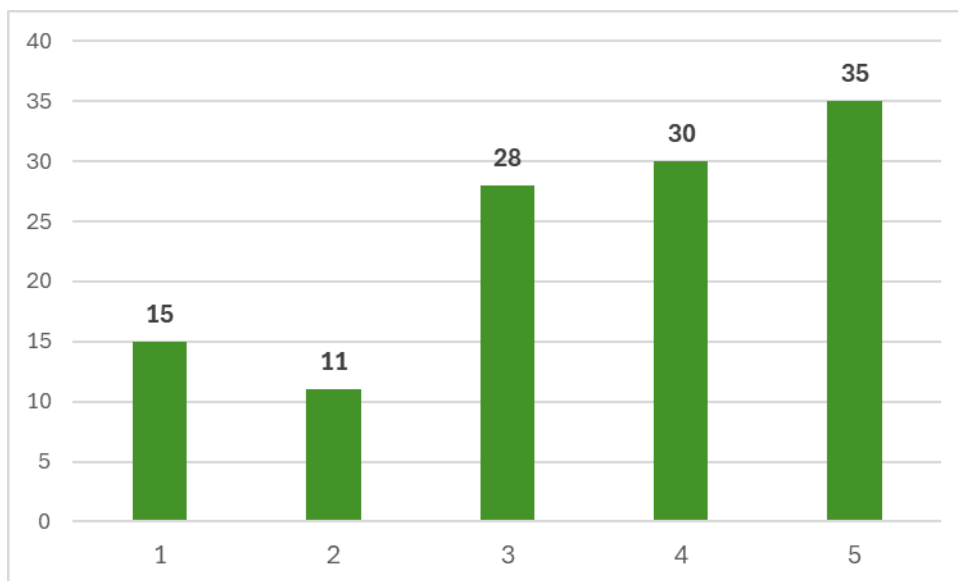
A válaszadók közel 28 százaléka ingatlan célú hitelt vettek fel. Az elmúlt időszakokban a lakáshitelnek kedvezményes volt a kamata, ezért többen választották ezt a finanszírozási formát. A többi hiteltípus közel azonos arányban oszlik meg, viszonylag kevés azon kitöltők aránya, akik babaváró hitel szerződéssel rendelkeznek.

23. ábra A felvett hitel visszafizetésének pontossága

Forrás: Saját (2024)

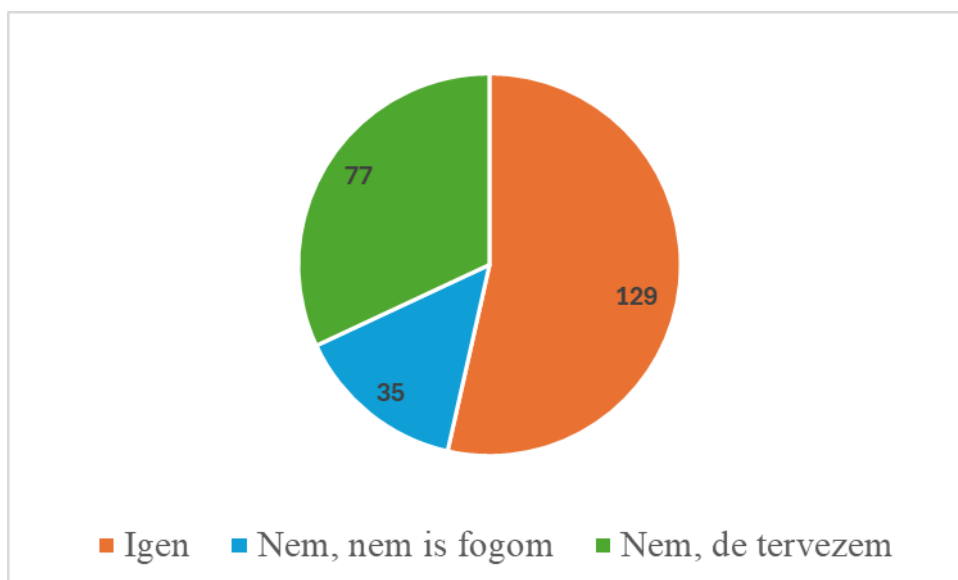
Akik már vettek fel hitelt, őket megkérdeztem, hogy milyen pontossággal tudják törleszteni a fennálló hitelüket. A legtöbben mindig visszafizetik időben, de néhányan elkésnek vele, ez lehet szimplán elfelejtett határidő is. De a folyamatos késedelmes visszafizetéssel egyre inkább növekszik az adóssága, amely könnyen adósság spirált eredményez.

24. ábra A felvett hitelről az elégedettség (1-nem elégedett, 5-nagyon elégedett)

Forrás: Saját (2024)

A válaszadók többsége elégedett a felvett hitellel. Véleményem szerint az egyes hitelfajtáknak mindig utána kell nézni, így elkerülhető az esetleges plusz költség. Alaposan át kell olvasnunk a szerződést, mielőtt aláírjuk. Fontos, hogy a hitelfelvevő tudja kötelezettségeit, lehetőségeit (végtörlesztés, előtörlesztés).

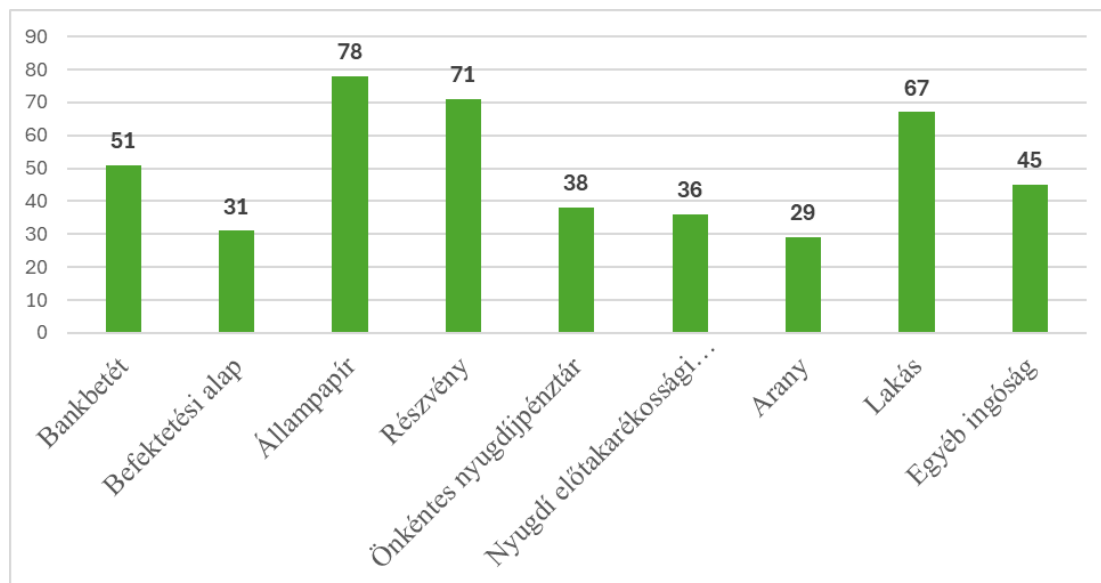

25. ábra A pénz befektetése

Forrás: Saját (2024)

A válaszadók közül 129 fő már valamilyen módon befektette jövedelmének egy részét, 77 fő még sosem, de tervezi és 35 fő, akik szintén nem fektették be pénzüket, de nem is fogják. Ez utóbbi oka az lehet, hogy alacsony jövedelemmel rendelkeznek, így az élelmiszerre, energiára

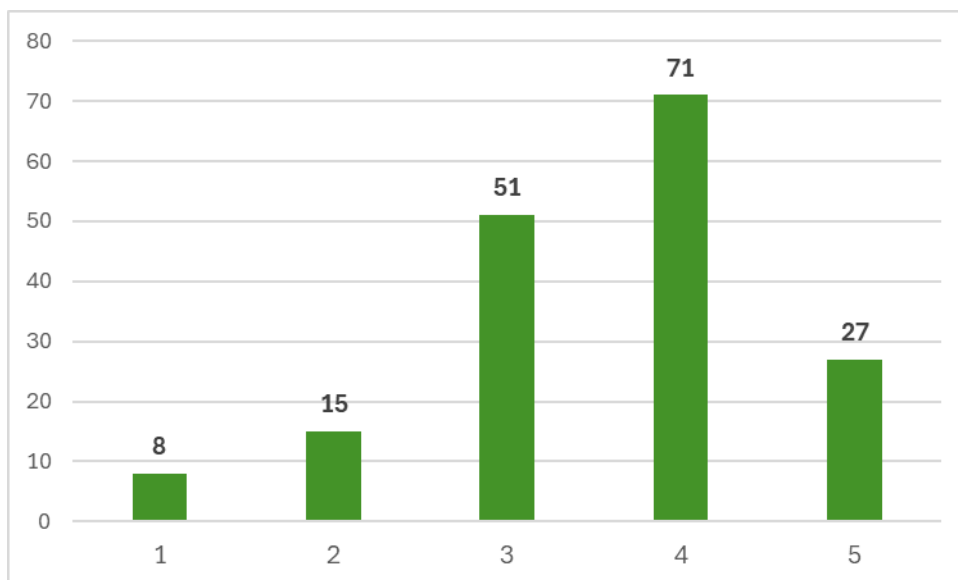
stb-re költik el a jövedelmük jelentős részét, képtelenek takarékoskodni. Kiemelném, hogy a kitöltők fele takarékoskodik és kihasználja a befektetésekből adódó lehetőségeket.

26. ábra A befektetett vagy tervezett befektetés típusai

Forrás: Saját (2024)

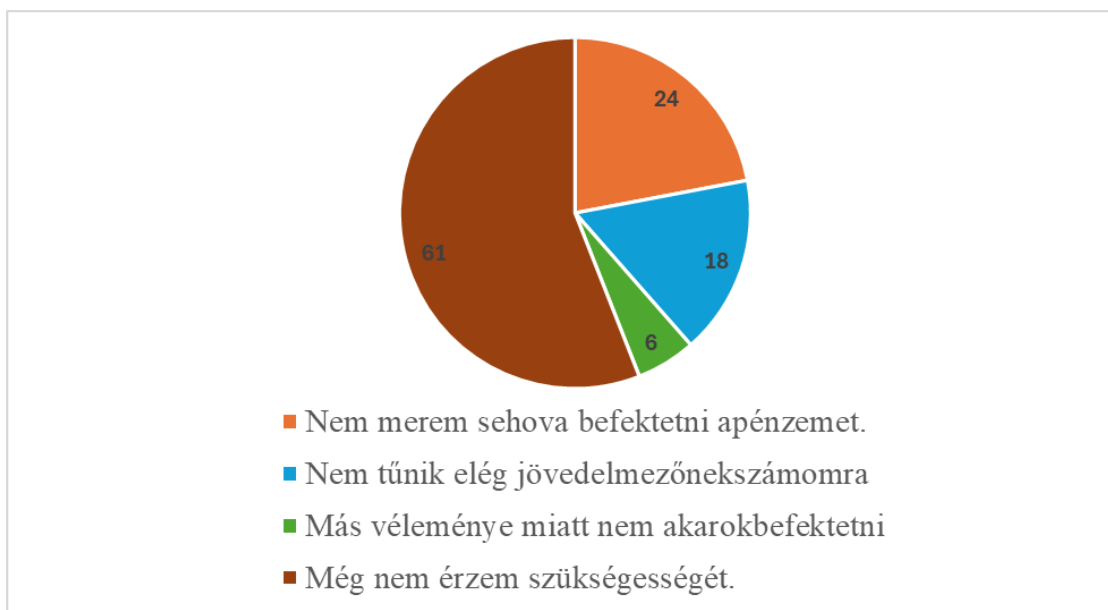
A legtöbben az állampapírt és a részvényt választották befektetési formaként. Úgy gondolom, hogy azért az állampapírt választották a legtöbben, mert ez a legismertebb befektetési mód, ez él leginkább a köztudatban. Kevés a kamatmértéke, de egy biztonságos befektetés, ezért megfelelő azoknak, akik nem a nagy hozamra törekszenek, hanem a biztonságot helyezik előtérbe.

27. ábra A választott befektetésről az elégedettség (1-nem megelégedett, 5-nagyon megelégedett)

Forrás: Saját (2024)

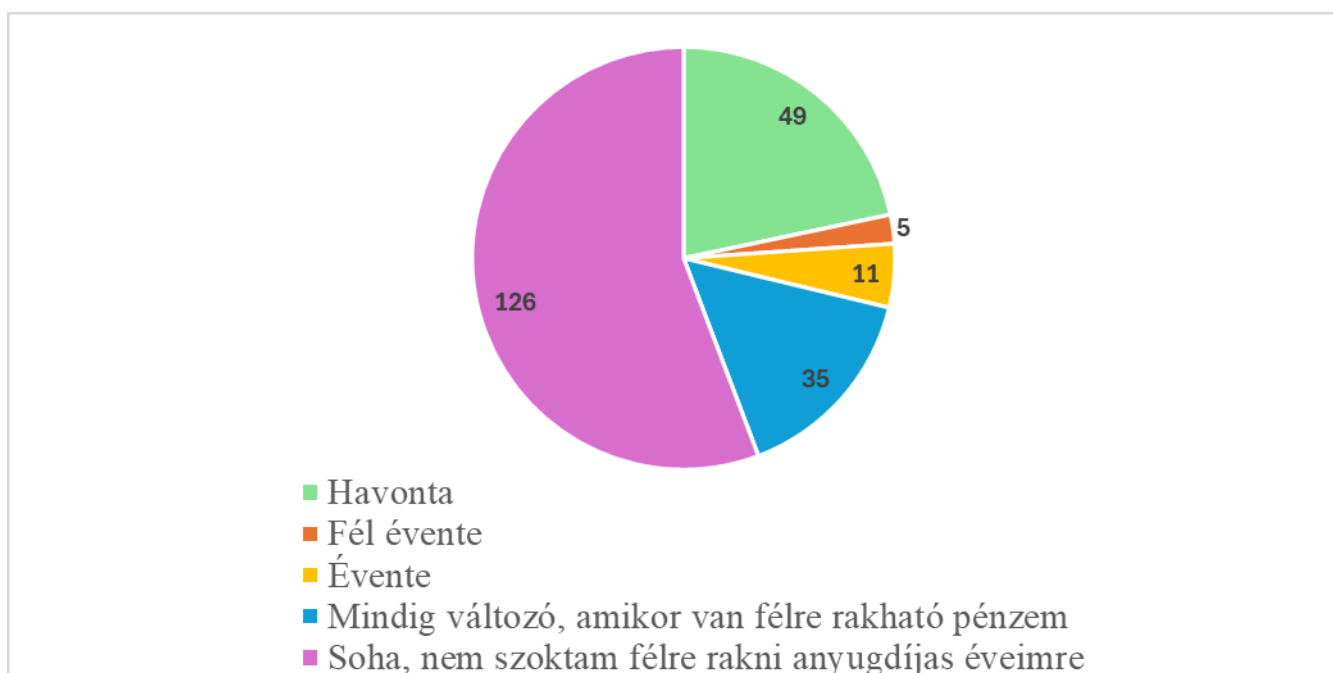
A válaszadók viszonylag megelégedettek a befektetéseikkel. A részvényeknél a kockázatosság miatt lehetett rossz tapasztalat is.

28. ábra Akik nem fektettek be, miért?

Forrás: Saját (2024)

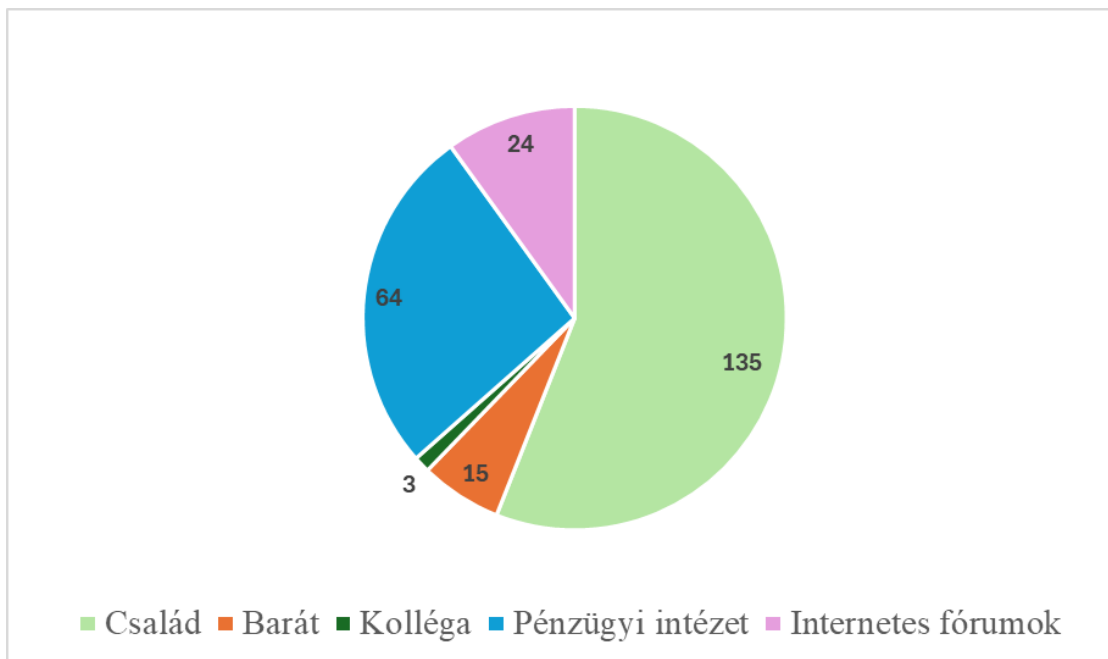
Összesen 109 fő az, aki még nem fektette be a pénzét. Közülük sokan azért, mert nem érezték még a szükségét, vagy nem tűnt nekik elég jövedelmezőnek az adott befektetési forma.

29. ábra A nyugdíjas évekre való megtakarítás gyakorisága

Forrás: Saját (2024)

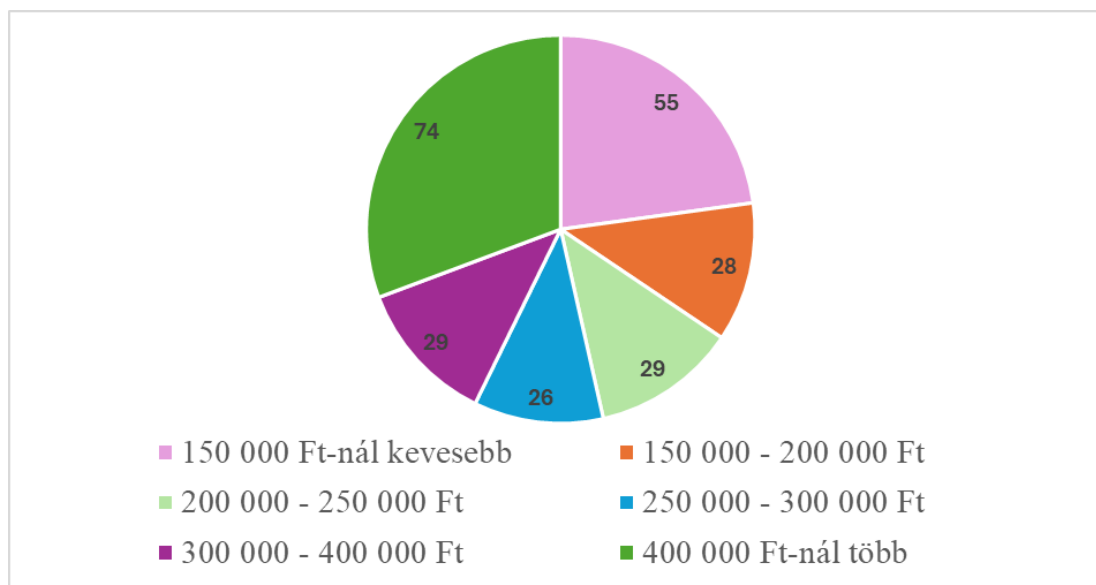
A nyugdíjas évekre 129-en nem raknak félre soha, ezek a fiatalok köre lehet, aki még nem érzi szükségességét ennek. Véleményem szerint már az első fizetés kézhezvételekor el kell kezdeni félre tenni a nyugdíjas éveinkre, hiszen minél hamarabb kezdjük a takarékoskodást annál könnyebb helyzetbe kerülünk nyugdíjas korunkban. Ma már a nyugdíjbiztosítás és a nyugdíj-előtakarékossági számlák segítségével könnyen tudunk takarékoskodni, előnye, hogy az így félretett pénzösszeg után az állam adójóváírást ad, valamint örökölhető is.

30. ábra Ha pénzügyi tervezésről van szó, kinek a véleménye befolyásolja a legjobban?

Forrás: Saját (2024)

A legtöbb ember számára a család véleménye a legfontosabb, hiszen a természetes személyeknek ők egy biztonságos forrás.

31. ábra A nettó jövedelem

Forrás: Saját (2024)

A válaszadók közül sokan már dolgoznak, nekik a nettó jövedelmük elérheti a 400 000 forint feletti összeget. A 150 000 forint alatti jövedelem a diákoknak és nyugdíjasoknak van, akiknek még vagy már nincs aktív jövedelem szerzési forrásuk.

3. ÖSSZEFOGLALÁS

A TDK dolgozatomban bemutatásra került a lakosság pénzügyi tudatossága. A dolgozat első részében a szakirodalom áttekintésével ismertettem a témához kapcsolódó alapfogalmakat.

Kérdőív segítségével primer kutatást végeztem, amelyben a lakosság pénzügyi tudatosságával kapcsolatos kérdéseket foglalmaztam meg.

A primer kutatásom során felmértem kisebb korcsoportokra osztott személyek pénzügyi tudatosságát. A kérdőív értékelése során megállapítottam, hogy a kitöltők nem mindig vannak tisztában a kiadásaikkal, ezáltal a költségvetési tervezésük se a legmagabiztosabb. Ezek a körülmények mellett nem könnyű a rendszeres takarékoskodás. Ez utóbbi oka azonban a jövedelmi helyzet is lehet. A megtakarítás nélkülözhetetlen egy tudatos és biztonságos anyagi élethez.

A kérdőívben a lakossági hitelezés témakörét is körbejártam. Sok típusú lakossági hitel van, amelyekkel nem mindig vannak tisztában az emberek. Sokszor hallani rossz véleményt, hogy csak eladósodik az ember a hiteltől és sokan nem mernek felvenni emiatt, mikor nagy segítség is lehetne számukra a nehezebb anyagi időszakokban.

A további kérdések a biztosítás és befektetés témakörére fókuszáltak.

A biztosítások ma már egyre kevésbé népszerű befektetés önmagunknak, pedig a nem várt, bekövetkezett helyzetekhez anyagi védelmet nyújthat.

A legnépszerűbb befektetés jelenleg az állampapír, ami a legelterjedtebb a társadalomban. Kisebb összegért is hajlandóak félretenni, ami már ösztönzi őket a kis hozam ellenére is. Érdekesnek találtam, hogy a fiatalok körében egyre népszerűbbek a részvények, az újabb és újabb technológiai cégekbe akarnak befektetni. Bár nem biztos, hogy mindig tudják, hogy egy részvény milyen kockázattal járhat.

Úgy gondolom, hogy ezeket a lehetőségeket, kockázatokat hasznos minél több embernek ismernie, mert egy védelmet ad a pénzügyi életünkre. A tervezések és az utána meghozott döntések növelik a pénzügyi egészségünket és kevésbé fogunk kellemetlen helyzetbe fordulni.

IRODALOMJEGYZÉK

1. *A pénz.* (dátum nélk.). Forrás: Ecopedia: <http://ecopedia.hu/penz> letöltés dátuma: 2024.11.02.
2. *A pénz története.* (dátum nélk.). Forrás: Ecopedia: <http://ecopedia.hu/penz-tortenete> letöltés dátuma 2024.11.01.
3. Államkincstár, M. (2024). *Állampapír.* Forrás: Magyar Államkincstár: https://www.allamkincstar.gov.hu/lakossagi-ugyfelek/allampapir_forgalmazas letöltés dátuma: 2024.11.01.
4. *Állampapír.* (2024.). Forrás: Magyar Államkincstár: https://www.allamkincstar.gov.hu/lakossagi-ugyfelek/allampapir_forgalmazas letöltés dátuma 2024.11.01.
5. *Áruhitelek.* (2024.. június 7.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/hitel-lizing/fogyasztasi-hitelek/aruhitelek> letöltés dátuma 2024.11.03.
6. *Autóhitel kalkulátor.* (dátum nélk.). Forrás: Bankmonitor: <https://bankmonitor.hu/autohitel/> letöltés dátuma 2024.11.03.
7. *Babaváráhitel.* (2024.). Forrás: Bankmonitor: <https://bankmonitor.hu/babavaro-hitel/> letöltés dátuma 2024.11.04.
8. *Életbiztosítások.* (2020.. január 28.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/biztositasok> letöltés dátuma 2024.11.02.
9. *Fogalomtár, sávós kamatozás.* (2024). Forrás: Grantis: <https://grantis.hu/fogalomtar/savos-kamatozas/> letöltés dátuma 2024.11.02.
10. *Háztartási költségvetés.* (dátum nélk.). Forrás: pénzügyinavigátor: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/csaladi-zold-penzugyek/zold-gazdalkodas-otthon/penzugyi-tervezes/haztartasi-koltsegvetes> letöltés dátuma 2024.11.03.
11. *Hitelkártya.* (2024.. június 7.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/hitel-lizing/fogyasztasi-hitelek/a-hitelkartyarol> letöltés dátuma 2024.11.04.
12. Ildikó, I. M. (2021). Részvény. In I. M. Ildikó, *Pénzügyi alapismeretek 2.* (old.: 71-75.). Budapest: Műszaki könyvkiadó.
13. Ildikó, I. M. (2021.). A biztosítási szerződés és a biztosítási díj. In I. Ivádyiné Mezei, *Pénzügyi alapismeretek 2.* (old.: 170.). Budapest: Műszaki Könyvkiadó.
14. Ildikó, I. M. (2021.). Állampapírok. In I. Ivádyiné Mezei, *Pénzügyi alapismeretek 2* (old.: 109.). Budapest: Műszaki könyvkiadó.
15. *Ingatlancélú hitelek.* (2024.. augusztus 15.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/hitel-lizing/jelzalog-hitelek/ingatlan-celu-hitelek>

16. *Lakásbiztosítás.* (2024.. február 5.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/biztositasok>
17. Márta, J. K. (2021.). Pénzügyi fogalmak kislexikonja. In J. K. Márta, *Pénzügyi alapismeretek 1.* (old.: 246.). Budapest: Műszaki Könyvkiadó.
18. *Megtakarítási fogalmak.* (dátum nélkül.). Forrás: Zsebpénzügyes:
<https://zsebpenzugyes.hu/tudastar/megtakaritas-fogalma>
19. *Miért érdemes diákhitelt felvenni?* (2023.. október 15.). Forrás: Diákhitel:
<https://diakhitel.hu/aktualitasok/miert-erdemes-diakhitelt-felvenni/>
20. *Mire jó a casco, és mire figyeljünk a biztosítás megkötésekor?* (2018.. február 7.). Forrás: K&H: <https://www.kh.hu/biztositas/cikkek/auto/mire-jo-a-casco-es-mire-figyeljunk-biztositaskoteskor>
21. *Mit tartalmaz a fogyasztói kosár?* (2004.. január 1.). Forrás: Magyar Nemzet:
<https://magyarnemzet.hu/archivum-magyarnemzet/2004/01/mit-tartalmaz-a-fogyasztoi-kosar>
22. *Nyugdíj-előtakarékosági számla.* (2023.. november). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/letoltes/nyugdij-elotakarekossagi-szamla.pdf>
23. *OTP Bank.* (dátum nélkül.). Forrás: A befektetési alapokról:
https://www.otpbank.hu/otpalapkezeslo/hu/Befektetesi_alapok/Tudnivalok#:~:text=T%C5%91kev%C3%A9dett%20alapok-,A%20befektet%C3%A9si%20alapok%20olyan%20megtakar%C3%ADt%C3%A1si%20form%C3%A1k%2C%20amelyekben%20egyszerre%20sok%20m%C3%A1s,a%20befektet%C3%A9s%C3%91
24. *Önkéntes-nyugdíjpénztár.* (2023.. november). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/letoltes/onkent-es-nyugdijpenztar.pdf>
25. *Pénzügynavigátor, befektetés.* (2024.. október 24.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/befektetes-megtakaritas>
26. *Személyi kölcsön.* (2024.. augusztus 16.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/hitel-lizing/fogyasztasi-hitelek/szemelyi-kolcs-on>
27. *Utasbiztosítás.* (2024.. június 7.). Forrás: Magyar Nemzeti Bank:
<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/biztositasok>

MELLÉKLET

Természetes személyek pénzügyi tudatosságának vizsgálata

Kedves Kérdőív kitöltő! Führinger Anna vagyok, a Tudományos Diákköri Konferenciájához készítek egy tanulmányt a természetes személyek pénzügyi tudatosságáról. Szeretném felkutatni, hogy a természetes személyek mire és mennyit adnak ki. Hogyan takarékoskodnak a jövedelmükkel és hogyan terveznek előre. A kitöltés folyamán személyes adatok nem fognak kikerülni.

Lesznek nem kötelezően megadott válaszok is, amik egy előző kötelező kérdés alapján kell megválaszolni.

Előre is köszönöm a kitöltést és remélem, hogy segíthetek ezzel a tanulmányommal!

1. Ismeri a fogyasztói kosár fogalmát? ("A fogyasztói kosár kimutatja, hogy egy átlagos körülmények között élő család egy meghatározott időszak alatt milyen fogyasztási cikkekre és szolgáltatásokra költi el pénzét.")

☐ Igen

☐ Nem

2. Önnek mi szerepel a fogyasztói kosarában? *

☐ Élelmiszer

☐ Egészségügy, gyógyszerek

☐ Ruházkodás, divat

☐ Szórakozás, hobbi

☐ Sport

☐ Autó

☐ Oktatás, iskolai felszerelés

☐ Családalapítás, gyerekruhák, játékok, iskoláztatás

☐ Internetes szolgáltatások

3. Hányan élnek a háztartásában? .

☐ Egyedül élek

☐ Ketten

☐ Hárman

☐ Négyen vagy többen

4. Milyen gyakran tesz félre megtakarítást?

Mark only one oval.

- ☐ Havonta
- ☐ Negyed évente
- ☐ Fél évente
- ☐ Évente
- ☐ Változó

5. Mennyit tesz félre a fizetéséből havonta?

- ☐ 30 000 Ft-nál kevesebbet
- ☐ 30 000 - 60 000 Ft
- ☐ 60 000 - 100 000
- ☐ 100 000 Ft-nál többet

6. Mire tesz félre jelenleg? *

- ☐ Utazásra
- ☐ Autóra, lakásra
- ☐ Család alapításra
- ☐ Szórakozásra (fesztivál, buli, hobbik)
- ☐ Egészségügy (műtét, szemüveg, fogorvos stb.)
- ☐ Jelenleg nincs konkrét, szeretek megtakarítani

7. Mennyire érzi tudatosnak a költségvetési megtervezését? (1-egyáltalán nem * vagyok tisztában a költségeimről, 5-teljesen tudatában vagyok a költségeimről)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

8. Mennyire tervezi meg a pénzügyi bevételeit, kiadásait?

- ☐ Mindig
- ☐ Gyakran
- ☐ Néha
- ☐ Soha

9. Mire költ a legtöbbet? *

- ☐ Élelmiszer
- ☐ Gépjármű
- ☐ Szórakozás, utazás, hobbi, sport
- ☐ Egészségügy
- ☐ Lakás
- ☐ Családalapítás

10. Mennyit költ havonta élelmiszerre a nettó jövedelméből? *

- ☐ 0-15%
- ☐ 16-30%
- ☐ 31-45%
- ☐ 46-60%
- ☐ 61-75%
- ☐ 75-100%

11. Mennyit költ havonta ruházkodásra a nettó jövedelméből? *

- ☐ 0-15%
- ☐ 16-30%
- ☐ 31-45%
- ☐ 46-60%
- ☐ 61-75%
- ☐ 75-100%

12. Mennyit költ havonta utazásra a nettó jövedelméből? (autó, bérlet, jegy, stb.) *

- ☐ 0-15%
- ☐ 16-30%
- ☐ 31-45%
- ☐ 46-60%
- ☐ 61-75%
- ☐ 75-100%

13. Mennyit költ havonta szórakozásra a nettó jövedelméből? (buli, sport, hobbi * stb.)

- ☐ 0-15%
- ☐ 16-30%
- ☐ 31-45%
- ☐ 46-60%
- ☐ 61-75%
- ☐ 75-100%

14. Mennyit költ havonta az otthonára a nettó jövedelméből? (rezsi, bútorok * stb)

- ☐ 0-15%
- ☐ 16-30%
- ☐ 31-45%
- ☐ 46-60%
- ☐ 61-75%
- ☐ 75-100%

15. Mennyire tervezi meg egy bevásárlását? Készít bevásárló listát? (1- * egyáltalán nem tervezem meg, 5-alaposan megtervezem)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

16. Mi befolyásolja Önt bevásárláskor? *

- ☐ Az akciós termékek.
- ☐ A médiában felkapott termékek.
- ☐ Szoktam hirtelen felindulásból venni termékeket.
- ☐ Semmi, mindig a megtervezett szerint megyek bevásárolni.

17. Egy termék megvásárlásához, mennyire befolyásolja Önt a közösségi * média? (1- egyáltalán nem folyásól be, 5- nagyon meghatározó számomra)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

18. Kötött már biztosítást? *

☐ Igen

☐ Nem

19. Ha kötött már, melyet?

balesetbiztosítás betegbiztosítás

☐ CASCO

☐ Lakásbiztosítás

☐ Életbiztosítás

☐ Egyéb

☐ Mindent ezek közül

20. Vett már fel hitelt? *

☐ Igen

☐ Nem

21. Ha hitelt akar(na) felvenni, hogyan néz(ne) utána? *

☐ A családom, ismerőseim véleményét kérném.

☐ Utána nézek az interneten. (Bankmonitor, Bank 360)

☐ Megkérdezem a bankomat, szeretnék készíteni egy tervet.

22. Ha vett már fel hitelt, melyet vett fel?

☐ Babaváró hitel

☐ Diákhitel

☐ Gépjármű hitel

☐ Áruhitel

☐ Ingatlan célú hitel

☐ Személyi kölcsön

☐ Hitelkártya

☐ Egyéb

23. Ha vett fel hitelt, akkor azt milyen pontossággal tudja törleszteni?

☐ Mindig időbe visszafizetem.

☐ Egy-kettő alkalommal elkéstem már a visszafizetéssel

☐ Elég sokszor elszoktam vele késni

☐ Mindig kések a visszafizetéssel

24. Ha vett fel hitelt, mennyire elégedett vele? (1-egyáltalán nem elégedett, 5teljesen elégedett)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

25. Befektette már valaha a pénzét? *

- ☐ Igen
- ☐ Nem, nem is fogom
- ☐ Nem, de tervezem

26. Ha már befektette vagy ha tervezi, akkor milyen módon?

- ☐ Bankbetét
- ☐ Befektetési alap
- ☐ Állampapír
- ☐ Részvény
- ☐ Önkéntes nyugdíjpénztár
- ☐ Nyugdíj elő-takarékossági számla
- ☐ Arany
- ☐ Lakás
- ☐ Egyéb ingóság

27. Mennyire elégedett a választott befektetésekkel? (1-egyáltalán nem elégedett, 5- teljesen elégedett)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

28. Ha még nem fektette be, mi volt az oka?

- ☐ Nem merem sehova befektetni a pénzemet.
- ☐ Nem tűnik elég jövedelmezőnek számomra.
- ☐ Más véleménye miatt nem akarok befektetni.
- ☐ Még nem érzem szükségességét.

29. A nyugdíjas éveire, milyen gyakran tesz félre a jövedelméből?

- ☐ Havonta
- ☐ Fél évente
- ☐ Évente
- ☐ Mindig változó, amikor van félre rakható pénzem
- ☐ Soha, nem szoktam félre rakni a nyugdíjas éveimre

30. Ha pénzügyi tervezésről van szó, Ön szerint kinek a véleménye befolyásolná a legjobban?

- ☐ Család
- ☐ Barát
- ☐ Kolléga
- ☐ Pénzügyi intézet
- ☐ Internetes fórumok

31. Mi az Ön neme?

- ☐ Nő
- ☐ Fér

32. Mi az Ön életkora?

- ☐ 18-30
- ☐ 31-45
- ☐ 46-60
- ☐ 60 év felett

33. Hol lakik? *

- ☐ Budapest
- ☐ Megyei jogú város
- ☐ Kisváros
- ☐ Falu

34. Milyen végzettséggel rendelkezik?

- ☐ Nyolc általános
- ☐ Szakiskola, szakmunkásképző
- ☐ Gimnázium, szakközépiskola
- ☐ Főiskola, egyetem

35. Mennyi a nettó jövedelme? *

- ☐ 150 000 Ft-nál kevesebb
- ☐ 150 000 - 200 000 Ft
- ☐ 200 000 - 250 000 Ft
- ☐ 250 000 - 300 000 Ft
- ☐ 300 000 - 400 000 Ft
- ☐ 400 000 Ft-nál több